COSMOS

1

Koster
Del Rey

întîlnire de gradul X

ORION

Colecţia COSMOS
Coperta colecţiei : DONE STAN

În numărul viitor : *E. A. POE*

Masca morţii roşii

ISBN 973-95052-1-x

«Koster del Rey — *The Past in the Space,* în „Science's Guide", 2/1980, Melbourne.» Pentru versiunea românească toate drepturile rezervate Editurii ORION

KOSTER DEL REY

ÎNTÎLNIRE DE GRADUL X

Roman

Versiune de ECATERINA ȚARĂLUNGĂ

Colecția COSMOS
ORION • București • 1991

SURPRIZA

Li se spusese la plecare că atmosfera ar fi foarte rarefiată. O adevărată ciudăţenie. Că nu există viaţă. Şi totuşi găsiseră, aproape imediat după debarcare, pe uriaşa planetă cenuşie, un semn neîndoielnic al faptului că cei de la bază se înşelau. Prin casca filtrantă Sen văzuse, în timp ce făcea primele măsurători topometrice ale platoului uşor vălurit, o mişcare greu perceptibilă în peisajul uniform, un fel de legănare ritmică. Pusese în funcţie senzorii de mediu. Nu putea fi vorba de curenţi de aer sau de un dezechilibru electromagnetic. Anunţase pe comandant şi obţinuse permisiunea să se apropie sub protecţia unui cîmp de gradul unu. Se oprise la cîţiva paşi de obiectul acela mişcător. Era o tijă cenuşie, subţire, elastică. În vîrful ei se legăna, prelungă, un fel de picătură argintie, parcă metalică.

— S-o iau ? îl întrebase pe biotician.

— Încearcă-i întîi reacţiile în ambient, spusese acela prudent.

Sen filmă întîi obiectul din mai multe unghiuri, măsură radiația și temperatura locului, umiditatea, lumina, presiunea și toate celelalte. Făcu asta pe o suprafață cam de doi metri pătrați, deși alte semne de viață nu mai erau. Calculatorul lui indica o variație a temperaturii după ritmul de înclinare al obiectului. Intrigat, anunță nava că are nevoie de un panou reflectorizant semicircular. Își dădu coordonatele pentru minirobotul de cursă. Privea picătura aceea prelungă, măsurînd cam 20 de centimetri, și deodată i se păru că ceva s-a schimbat în strălucirea ei mată. Avea acum apele unei oglinzi capabilă să capteze spațiul înconjurător. Declanșă din nou aparatul de filmat folosind un teleobiectiv.

Minirobotul PX coborî pe tăcute. Sen puse în funcțiune calculatorul multiplu și apoi așeză panoul între obiectiv și lumina albă a soarelui acela îndepărtat. Legănarea se opri o clipă, după care amplitudinea crescu. Sen observă că temperatura continua să varieze ritmic, dar la valori mai scăzute. Așteptă. Viteza mișcării continuă să crească, iar temperatura să scadă. În clipa cînd panoul reflectorizant neutraliză complet efectul soarelui, tija descrise un ultim semicerc și rămase în poziția culcat, cu perla argintie adormită într-o mică adîncitură pe care Sen n-o observase pînă atunci.

— Absoarbe căldură, comunică el bioticianului.

— Atunci o fi plantă. Vezi aderența la sol, îi ceru acela.

Sen verifică prin ultrasunete. „E piatră", mormăi nedumerit. Chiar tija aceea flexibilă părea să se fi

pietrificat brusc. Se decise s-o ia. „Să vedem cum fac", mormăi din nou, cerînd robotului să-i elibereze o capsulă cam de dimensiunile obiectului. Luă proba de sol, lăsă deschis aparatul de filmat și apucă pistolul cu laser. La desprinderea de sol obiectul produse o scurtă descărcare de energie, un fel de arc voltaic. Il introduse în recipient și închise ermetic. Deconectă aparatul de filmat și-l trimise pe robot cu prima încărcătură : capsula, filmul și panoul. Apoi își continuă măsurătorile. Nu mai observă nici o altă ciudățenie. Doar la plecare, după ce înmagazinase toate datele în memoria robotului, mai aruncă o privire locului acela. Nu se întîmplase nimic. Dar, în timp ce se depărta, auzi, mai exact percepu prin senzorii rămași deschiși, un zgomot ciudat, uniform și foarte jos ca tonalitate, aproape de limita infrasunetului. Se întoarse și văzu cum se iscă, în lumina egală a soarelui alb, în jurul tijei tăiate, o pată neregulată. Solul parcă se topea, se cristaliza apoi din nou într-o umflătură întunecată și translucidă. Se apropie grăbit, cu aparatul de filmat din nou deschis. Comută pe teleobiectiv. Poate izbutea astfel să obțină ceva informații în plus. Introduse sunetul în memoria calculatorului personal. Așteptă, dar nu se mai produse nimic nou. Privi platoul uriaș, acoperit de ridicături, și avu deodată bănuiala limpede a ceea ce se întîmplase pentru ca el să arate astfel. Se uită la cronometru și-și făcu socoteala că timpul de ieșire în exterior i s-a epizat. Venea lunaga noapte a planetei cenușii. Se grăbi deci spre navă.

După ce trecu prin filtrele biotice și predă situația topometrică și filmele, Sen se duse glonț la secția laboratoare. Proba de sol tocmai era analizată minuțios. Bioticianul nu detectase nici o urmă de viață. Iar tija cu capsulă în vîrf rămăsese rigidă, se pietrificase. Microscopul arăta o structură în fagure, cu celule binucleare. Capsula avea astfel de straturi asemeni unor lentile concentrice, care captau lumina și căldura. Bioticianul scoase o exclamație de triumf : miezul acelui obiect strălucitor era viu și arăta ca un mugure pufos. Iar între straturile care-l acopereau, mereu mai dure spre exterior, el descoperi bioxid de carbon. „Filmul", ceru cu bucurie, iar Sen, curios și el, se așeză alături de comandant, venit acolo ca din întîmplare. Totul era așa cum știa. Doar în trei locuri Sen înregistrase altceva decît pelicula : modificarea strălucirii obiectului ; clipa de oprire a ritmului atunci cînd pusese panoul ; senzația de topire a solului. Încercă să-i lămurească pe cei doi. Reluară filmul cu încetinitorul și cronometrară secvențele. Abia atunci Sen înțelese. Nu se înșelase. Percepuse doar, cu un al șaselea simț, ceva ce se derulase rapid. Pentru o clipă el se văzu reflectat, cu aparatul său de filmat, pe suprafața acelei picături argintii. Se văzu cu capul în jos, ca într-un ochi straniu. Clipa de oprire a ritmului coincidea cu o modificare pe care Sen n-o sesizase : perla se făcuse translucidă ca și cînd ar fi fost luminată dinăuntru. Iar pata neregulată de pe sol, acea senzație de modificare a structurii lui, i se clarifică oarecum cînd revăzu filmul : pe ecran i se arăta,

alungită și abia perceptibilă, tija cu terminația ei ovală, ambele imprimate parcă în sol, în poziția culcat din clipa cînd se apropiase cu laserul. Era ca și cînd planeta ar fi păstrat astfel în memoria ei semnul mugurelui său viu, cu tot ceea ce fusese el. Lui Sen îi veni în minte să dubleze imaginea cu sunetul acela jos și prelung. Conectă calculatorul propriu. Și atunci văzură cu toții cum, dincolo de peretele izolant, mugurele argintiu pulsă de cîteva ori. Se priviră.

— Ce lume ciudată, comentă căpitanul vorbind în șoaptă, parcă fără voie. După care se scuturâ abia perceptibil, ca dintr-un vis, și anunță că a pus în funcție cîmpul sferic al navei. Cei trei se despărțiră pentru orele de odihnă.

*

* *

Cînd se trezi, Sen se gîndi să se ducă mai întîi la blonda Ira, cea cu controlul orbital. Pe urmă, brusc, își aminti, chiar în timp ce făcea gimnastica respiratorie, de capsula argintie. Se sculă, înghiți în grabă ceea ce-i trimisese robotul bucătar, și o luă spre laborator. Acolo, în spațiul izolant creat pentru mugurele prelung, nu mai văzu nici urmă de tijă. Doar un praf cenușiu, mărunt, desena conturul ei. Și cu mugurele se întîmplase ceva neașteptat: se desfăcuse în fire subțiri, arcuite și strălucitoare, reproducînd într-un fel forma inițială a capsulei.

— Zbor de croazieră, auzi în microfon vocea sintetizatorului de la computerul central. Și Sen, des-

tins, se apropie de hubloul oval. Văzu defilînd sub el platoul și încercă să distingă locul unde stătuse în fața tijei subțiri, cenușii. Nu mai văzu însă — era practic imposibil — nici o mișcare pe întinderea de piatră, cu umbrele ridicăturilor precis desenate în lumina albă a soarelui.

— Sînt în funcție filtrele de radiații, anunță din nou computerul botezat de comandant Teti. Dar, cum Sen nu-l prea agrea, îi spunea doar MX-1.

Hubloul se acoperi cu o peliculă albastru-verzuie. Peisajul căpătă culori mai plăcute. „Aproape ca acasă", șopti Sen. Și auzi în aceeași clipă sunetul acela sîciitor, la limita de jos, așa cum îl înregistrase el cu puțin timp în urmă, pe locul de unde tocmai ridicase panoul reflectorizant. Aruncă o privire rapidă prin laborator. Calculatorul lui era acolo, deconectat. Prin hublou se vedea solul derulîndu-se încet, vălurit pînă la orizont.

— Teleobiectivele spre sol ! comandă el lui MX-1 și-l auzi pe comandant rîzînd.

— Sen, ai intrat în priză rău de tot ! Și sîntem abia la început. Ce să mai zică Ason dacă tu vezi viața peste tot, deși el e biotician ?

— Nu mă supăr, se auzi vocea baritonală a lui Ason, care-i anunță apoi că le comută pe ecranele analizoarelor personale imaginile obținute. Și Sen văzu din nou o porțiune de sol care se topea încet, ridicîndu-se și devenind translucidă.

— Pun cîmpul sferic de protecție, anunță căpitanul și în aceeași clipă sunetul încetă.

Dar continua să se vadă mereu altă porțiune de sol topindu-se. Era parcă o ciudată transmitere în lanț a fenomenului. Auzi chiar lîngă el vocea lui Ason :

— Aș fi curios să știu dacă mlaștina aia favorizează creșterea plantelor sau o împiedică. Și în ce condiții apare cristalizarea.

— Nu e mlaștină. Ia mai vezi probele de sol, îl sfătui Sen pregătindu-se să iasă. Știa spre ce punct se îndreptă nava. Era marea pată neagră de la polul sud. Acolo avea să iasă pentru probe și măsurători împreună cu Ason. Dar mai înainte de asta avea să treacă pe la Ira s-o roage să-i programeze filmul cu pădurea de eucalipți. Fusese acolo într-o excursie pe cînd absolvise cursul de planetografie și se specializase în alcătuirea de hărți ale zonelor nou investigate. Erau vremuri frumoase. Atunci o și cunoscuse pe Ira, venită de la baza de lansare din apropiere. Plecaseră apoi împreună, echipați numai cu aparatele de zbor individual, să vadă insulele albe ale Mediteranei. Sen oftă... Fusese anul cel mai frumos. După care urmaseră antrenamentele, schimbarea centrului spațial, iar antrenamentele, de data asta le făcea și Ira, pe urmă zborurile orbitale, stația, prima misiune, a doua...

Sen simți o clătinare ușoară. Se pozaseră. Pătrunse prin deschiderea ovală a zonei de control orbitral. O văzu pe Ira din profil, cum ședea la pupitrul ordinatorului, concentrată, cu chipul prelung și tenul parcă ușor bronzat, cu pupila albastră, umedă și curată, privind atent panourile. Îl simțise. Obrazul i se îm-

purpură ușor. Rămase nemișcată o clipă, după care întoarse spre el chipul liniștit și zîmbitor. Pe fața lui Sen trecu o umbră, dar el continuă să se apropie și-i strînse mîna.

— Bună Ira, cum mai merge ?

— Bine, am vorbit cu releul. Pe Pămînt, în zona noastră, e toamnă.

— Ce spui... Nu voia să devină melancolic. Și-așa, dorința de-a vedea filmul... Se abținu și nu i-l mai ceru. Curînd o să ies, îi spuse. Aici stăm ceva mai mult. O privi în ochi. Dar Ira nu răspunse privirii lui, ci doar îi puse palma pe braț, strîngîndu-i-l ușurel.

— Bine băiatule, spuse cu vocea egală, parcă depărtată. Și-l privi, deodată gravă. Iar Sen își reținu cu greu un oftat și ieși. Mergea cu grijă pe coridorul abrupt care cobora spre încăperea scafandrelor. De data asta ieșea împreună cu Ason. Primise și el încuviințarea stației. Spera să descopere ceva interesant.

În timp ce liftul cobora cu instrumentele, iar Ason își controla filtrul de radiații, Sen admiră precizia cu care se pozase nava pe o ridicătură circulară, un fel trunchi de con destul de regulat, dar cu tăieturi stranii, adînci pe suprafața patinată de vechime. La poalele acestui platou înalt cam de o sută de metri se întindea cîmpia plană, vălurită foarte ușor, cenușiu-translucidă. Sub pelicula nemișcată părea că se întîmplă ceva. Oricum, Sen avea senzația neliniștitoare a unei fierberi de natură necunoscută. Ason își terminase toate verificările și avu un zîmbet puțin nervos atunci cînd spuse că misiunea poate în-

cepe. Priviră amîndoi cîmpia și se hotărîră, în același timp, să trimită robotul în explorare. Acela coborî grijuliu peretele înclinat, aproape neted, dînd la iveală ventuze pe care Sen nici nu le bănuise. Senzorii îi vibrau ușor, dar încă nu transmiteau nici o informație. Cînd ventuzele lui se lipiră de suprafața translucidă, Sen văzu limpede cum se produce mai întîi o adîncitură, apoi robotul fu împins în sus de o forță necunoscută și rămase astfel așezat pe acel loc, nemișcat.

— Transmite ! strigă Ason deodată și Sen înțelese că era o rugăminte sau o poruncă adresată micului PX și nu, așa cum crezuse, o exclamație de bucurie. Robotul trimis pentru investigări amuțise.

— N-ai noroc, îi șopti lui Ason, pentru care această primă ieșire debuta atît de puțin îmbucurător.

— Nu cumva coborîm în corzi ? întrebă Ason privind cu ochi critic în jos.

— Zburăm, replică Sen intrînd în capsula aparatului de zgor individual.

Porniră unul după altul și fură surprinși să constatate că adînciturile de pe suprafața înclinată a pietrei reveneau cu regularitate, păreau să aibă un sens, o organizare necunoscută. Odată ajunși la baza platoului priviră în sus, spre nava strălucitoare și neclintită, simbol al Pămînului și al vieții care pulsa puternică și eternă acolo, departe, în întunericul Cosmosului.

— Atacăm obiectivul, anunță Ason. Se auzi vocea comandantului rostind „Succes !", apoi a Irei spunînd „Aveți grijă !".

Se roteau pe o spirală în jurul trunchiului de con. Sen coborî într-o adîncitură a cîmpiei pe care-o reperase de sus. Îl văzu pe Ason culegînd probe de sol ici și colo, mergînd cu grijă pe solul elastic, care rămînea vălurit în urma lui, așa cum nu se întîmplase mai sus, pe platoul dur. Ason se apropie și el, cu prudență. Îi arătă fără cuvinte indicatorul calculatorului pe care sclipeau simbolurile elementelor descifrate la sol : siliciu, carbon, fier, calciu, sodiu, litiu, hidrogen, oxigen, azot citi Sen în ordine. Și, în aceeași clipă, deși robotul continua să rămînă mut, senzorii lor percepură un sunet grav care se amplifică pentru ca apoi să se moduleze transformîndu-se în cele din urmă în ceva neliniștitor, apropiat de limita infrasunetului.

— Să forăm, sugeră Ason. Trecem pe telecomandă și punem sonda în funcție.

O clipă avură o senzație teribilă de primejdie. Apoi sonda dispăru brusc, absorbită parcă de o forță necunoscută. Și deasupra ei solul se închise cu aceeași peliculă cenușie, translucidă, în timp ce sunetul își schimbă din nou intensitatea, lovind senzorii celor doi pămînteni, ființe minuscule pe suprafața stranie a acelei planete necunoscute. Oamenii se priveau în timp ce robotul tăcea ca și cînd ar fi fost deconectat. Iar acolo unde dispăruse cu puțin timp înainte sonda, se desenă pe suprafața translucidă, bombotă brusc, imaginea ei micșorată, reprodusă la scară s-ar fi zis, imagine pe care Sen se grăbi s-o filmeze.

— Ce-ar fi, propuse Ason, să filmăm așa tot platoul. Cine știe dacă nu mai putem descopri și altceva. Nu vezi că solul ăsta e un fel de memorie a întîmplărilor prin care trece ?

— La așa ceva chiar nu m-aș fi așteptat, mormăi Sen surprins. Hai s-o luăm metodic. De la zece metri înălțime aparatul cuprinde cincizeci de metri. Tu începi din stînga și eu din dreapta platoului. Numai de ne-ar ajunge filmele !

— Trimitem robotul, spuse Ason și în aceeași clipă își dădu seama că-l uitaseră complet.

Se apropie de el și constată, cu stupoare, că nu funcționa.

— O să-l punem în aparatul de zbor și-l trimitem la navă. A devenit inutil. Oare ce-o fi ?

— Trimete-l și programează aparatul să se întoarcă.

— Bine. Și hai să începem odată !

RELEUL

Pe stația releu, situată în careul 84 al Căii Lactee, era liniște. Cei douăzeci de oameni care lucrau acolo se aflau în laboratoare, prelucrînd informațiile venite din zonele de investigare. Erau șase asemenea zone care intrau în atenția lor și aveau să alcătuiască, în viitor, un nou careu pe harta cosmosului. Implantarea stațiilor galactice începuse cu cîteva sute de ani în urmă, mai întîi în apropierea Pămîntului, apoi din ce în ce mai departe, urmînd în general aglome-

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1426
Biblioteca Personală

rarea de stele a Căii Lactee, cu deplasarea paralelă pe brațele ei spirale, mereu mai spre centru.

Ymero, ultimul venit în stație, ca să-l înlocuiască pe cibernetician, iradiat la o ieșire în spațiu, nu-și mai amintea exact cîți parseci sînt de la stație pînă la bază, dar în schimb ținea minte foarte bine senzația de vomă și apoi pierderea cunoștinței care însoțiseră creșterea vitezei de zbor a rachetei pînă aproape de viteza luminii, atît cît erau capabile să realizeze navele pămîntești folosind ca mijloc de propulsie descompunerea radiației cosmice în undele de bază și eliminarea lor în jeturi. Stațiile greoaie de la începuturi, așa cum le văzuse la Muzeul Cosmosului din zona Arctică a Pămîntului, nu mai aveau aproape nimic comun cu formele aerodinamice și funcționalitatea celor de acum. Ymero își admirase îndelung laboratorul, utilat cu tot ceea ce era necesar pentru intervenții rapide, ca și cu posibilitatea de sinteză a unor componente pentru rachetele-navetă ori cele de investigare. De cînd venise abia dacă reușise să-i cunoască pe cei din stație și să-și dea seama cam ce se întîmplă acolo. Văzuse două nave de investigare plecînd în misiune. Încă nu se întorsese nici una. Dintre toți, reușise să se împrietenească mai mult cu Cezi și Olbia, o familie de bioticieni foarte tineri, amîndoi născuți, de altfel, pe una din stațiile-releu și care văzuseră Pămîntul numai în perioada studiilor. Ei povesteau o mulțime de lucruri interesante și, pentru Ymero, absolut inedite în legătură cu formele de viață care fuseseră descoperite în cîteva din zonele Căii Lactee pe

unde trecuseră. Cea mai interesantă din toate i se păruse istoria planetei verzi, cea de-a șasea din sistemul stelei duble aflată în careul 81. Găsiseră acolo societăți continentale dotate cu inteligențe superioare și sisteme artificiale de comunicare. Olbia povestea că baza geometrică a tuturor construcțiilor descoperite era discul lenticular, iar asta provenea din reproducerea și combinarea la scară a formei însăși a corpului acelor ființe. Ymero văzuse cîteva filme făcute pe acea planetă cu vegetație cafenie, cu strania lumină verde trimisă de cei doi sori apropiați și discurile ei colorate diferit plutind ori zăcînd aruncate ici și colo pe suprafața accidentată ori care părea un lichid în legănare. Acum Ymero, căruia întreținerea tuturor instalațiilor cibernetice nu-i lua prea mult timp pe această stație relativ nouă, aștepta cu interes informații provenite de la cele două nave de investigare, dornic să-și compună în minte imaginea vreunei noi civilizații. Din păcate, în afară de schimburile stereotipe de replici, comenzi, interdicții și acceptări de misiuni, încă nu se întîmpla nimic edificator. Comandantul stației era un tip rece și exact ca un cronometru. Putea decide și înfăptui a acțiune în cîteva secunde — el îl adusese din spațiu pe fostul cibernetician căruia-i scăpaseră crampoanele folosind unul din tunurile absorbante de radiații ale navei și scoțînd apoi trupul tovarășului său din cavitatea ovală a motorului propulsor, oprit brusc înainte de a fi început descompunerea radiației. Ymero îl admira, dar se ferea din calea lui. Simțea cum comandantul îi pregătește o anumită

misiune, dar nu bănuia ce anume. Însă privirea lui pătrunzătoare îl urmărea pretutindeni, așa că Ymero se hotărî, în cele din urmă, s-o înfrunte și să solicite chiar el o misiune suplimentară.

— Da, spuse comandantul fără să ezite. Ai ochiul proaspăt. Vrem să știm și noi cum vede un pămîntean lucrurile. Te rog să ții legătura cu una din navele de investigare și să-mi comunici tot ce ți se pare interesant, împreună cu concluziile la care ajungi. E vorba de un experiment psihologic în ce privește adaptarea complexă a individului la viața în Cosmos. Vreau să aflu cum se vede întregul din perspectiva unui cibernetician.

Ymero se înclină cu gravitate. În sinea lui era bucuros, ba chiar pătruns de importanța acestei misiuni care-l solicita deopotrivă ca om și ca specialist. Cezi rîse auzind acest lucru :

— Și pe noi ne-a testat la fel. De asta îți și vorbește Olbia într-una despre planeta verde. A fost testul ei. În ce mă privește, eu am avut mult mai puțin noroc. Sarcina mea a fost să asigur legătura cu Pămîntul prin toate cele optzeci și trei de stații releu. Ei, mare lucru nu se poate scoate din asta. Deși, dacă stau să mă gîndesc, pentru un biotician e interesant să investigheze diversele forme de adaptare la Cosmos ale pămîntenilor. Să știi că în fiecare stație se petrec lucruri diferite. Deși sînt concepute standard, totuși cu timpul releele au căpătat personalitate distinctă după careurile pe care le țin sub control. Sînt stații cu cîte cinci-șase oameni, dar și cu cîte o sută. Noi, deși ne aflăm într-a zonă de in-

vestigfare, sîntem o stație submedie. Pentru că cibernetícianul dinaintea ta era un inventiv. A automatizat multe procese față de alte stații. Era un om deosebit. Bine c-a fost salvat... Cezi rămase pe gînduri. Se despărțiră apoi și Ymero plecă spre cabina de control.

Cei de la urmărirea misiunilor îi propuseră s-o aleagă pentru test pe strălucitoarea „Ganymed", nava care investiga planeta cenușie, a opta din sistemul stelei albe. Avea patru oameni și cîțiva roboți. Se afla în careul 85. Ymero le mulțumi și ceru computerului central toate informațiile generale cu privire la misiune, la navă și la echipaj. În plus, scoase din memoria lui datele în legătură cu respectivul sistem planetar și cu posibilitățile pe care le avea de a păstra sau produce viața.

Și iată ce informații deținea Ymero în clipa cînd se hotărî să ia direct legătura cu nava :

— *Ganymed* — comandantul — aproape totdeauna primul comandant dădea și numele navei — crescuse într-o stație a sistemului solar și-și făcuse studiile de astrofizică pe Pămînt, în zona Polului Sud. Avea la activ cîteva misiuni de încercare, în calitate de astrofizician, din care numai una depășise limitele sistemului solar, și anume pînă în Alpha Centauri. Devenise comandant după ce-și trecuse testele de control al zborului și de autocontrol cu renumiții Bain și Alf. Soția lui se numea Ira.

— *Ira* — specialistă în control orbitral și medic. Soția lui Ganymed. Se născuse și crescuse pe Pămînt, în zona temperată din emisfera nordică. Lu-

crase la un centru spațial. Se antrenase mai întîi pentru zboruri de recunoaștere, apoi fusese pe stația 1 de la marginea sistemului solar. Acolo îl cunoscuse pe Ganymed. Zburaseră împreună spre Alpha Centauri. Știa să întrețină o atmosferă bună și era un liant al colectivului. Ceilalți membri ai echipajului o simpatizau. Sen fusese îndrăgostit de ea.

— *Sen* — specialist în planetografie și topograf. Era la a patra misiune de investigare. Avea un fler deosebit în sesizarea noului și încadrarea lui în tipologii specifice. Din această cauză exista tendința să-și depășească atribuțiile. Ochiul lui scormonitor și pasiunea pentru filmări aduseseră nu o dată informații prețioase asupra zonelor investigate. Se născuse și crescuse pe Pămînt, în zona temperată, ca și Ira. Era o fire mai lirică și de aceea în misiuni trebuia cuplat cu cineva mai exact și mai prudent.

— *Ason* — bioticianul expediției. Crescuse și studiase în colonia de pe planeta Marte. Avea o rezistență fizică ieșită din comun. Își trecuse ultimele teste de specialitate pe Pămînt, studiind flora și fauna pe zone climaterice. Se clasase al doilea. (Iar Ymero fu surprins să constate că prima, în acea serie, fusese Olbia). Investigase patru planete din careul 79 aparținînd toate unei stele cam de mărimea Soarelui. Descoperise forme primare de viață pe trei din ele. Fusese accidentat de o avalanșă într-una din misiuni și numai rezistența lui deosebită îl făcuse să nu piară atunci cînd i se fisurase costumul. Era foarte prudent și rapid în hotărîri.

— *Nava „Ganymed"* era din ultima serie a navelor de investigare construită de oameni în colaborare cu locuitorii planetei verzi pe care Olbia o admira atît de mult. De aceea poate forma ei era un disc lenticular combinat cu săgeata aerodinamică a rachetelor pămîntene. Marea ei mobilitate, ca și posibilitatea de a se apăra prin cîmpuri izolatoare, o făceau aproape invincibilă în spațiu. Avea o mare stabilitate atunci cînd se poza grație numeroaselor ventuze situate pe marginea exterioară a discului. Era o navă funcțională, dotată cu toate cele necesare unei misiuni de cîteva mii de ore.

Probabil, își făcea Ymero socoteala, cei de pe navă cunosc mai bine ca mine atît posibilitățile navei, cît și caracteristicile generale ale sistemului și ale planetei pe care o investighează. Misiunea lor este aceea de a alcătui harta topometrică a planetei, precum și un corpus cît mai complet de informații cu privire la climă, temperatură, atmosferă, elemente chimice, eventual viață. Într-un cuvînt, trebuie culese toate acele date care pot fi folositoare omului. Erau programate șapte ieșiri la sol. Mai aveau de stat cam trei mii de ore. Calculul făcut, ce-i drept, în unități de timp pămîntene și nu în funcție de viteza de zbor, care le sporea considerabil rezerva de timp de la obiectiv pînă la releu.

— *Sistemul planetar* în care pătrunseseră avea douăsprezece planete. Cea de-a opta, numită provizoriu planeta cenușie, părea să întrunească, la o primă aproximare, cele mai numeroase condiții, fie pentru a se descoperi viață, fie pentru a o implanta.

Spectrele ei indicaseră existența oxigenului, a hidrogenului și a azotului, ca și a unor elemente grele, fapt care-o făcea din capul locului propice unor investigări mai amănunțite. În plus, distanța față de steaua albă care-o lumina era optimă, deși atmosfera era ciudat de rarefiată pentru masa potențială a planetei. Dintre celelalte planete ale sistemului, Centrul spațial de pe Pământ le comunicase să cerceteze, în ordine, pe a opta și apoi doi din sateliții celei de-a șaptea, sateliți mai apropiați ca masă de mărimea Pământului. Ymero citi indicativele planetei și sateliților, precum și programul celorlalte două misiuni ale navei Genymed, care urma să vină pe stație după fiecare misiune.

— În ceea ce privește misiunea de pe planeta cenușie, conform programului, era momentul celei de-a doua ieșiri în exterior. Ymero se hotărî să ia legătura cu „Ganymed", să afle rezultatele primei expediții și să le spună că, pentru restul misiunii, vor ține legătura cu el în codul AT-6824, pe lungimea de undă 08, la intervale de douăzeci și patru de ore. În caz de alertă codul interplanetar era AT-6825 pe lungimile de undă cuprinse între 02 și 03.

*
* *

După semnalul de apel, Ymero intră în legătură cu Ira. Ea salută cu un sunet prelung, pe lungimea de undă a culorii albastru, culoarea convențională care indica întîlnirea în spațiu a pămîntenilar. Îi comunică apoi codurile tuturor descoperirilor făcute de Sen în prima sa ieșire, ca și pe al rezultatelor de

laborator obținute pe baza probelor. Ymero trecu toate informațiile pe decodor și obținu aproximativ exact filmul expediției. Cînd caseta fu gata, se pregăti pentru protecție. Cezi și Olbia se înființaseră, plini de speranță și gata să compare imaginile obținute cu diferite alte imagini de arhivă pentru a începe operația de clasificare. Acolo unde puterea computerului din careul 84 avea să fie depășită, ei urmau să-i comunice comandantului stației pentru a cere sprijinul altor relee, al unor baze planetare ori chiar al Centrului spațial de investigări de pe Pămînt.

După ce văzură cu atenție totul, de mai multe ori, Olbia emise ipoteza că e vorba într-adevăr despre o formă de viață. Pe Cezi însă îl frapase un lucru aparent neînsemnat : remanența imaginii pe sol după ridicarea obiectului, ca și suprafața translucidă care apărea în loc. El considera că aceste fapte atestă caracterul artificial al obiectului ca și al solului. Scoase din arhivă imaginile unui satelit mic al unei planete din careul 6 și le proiectară. Pe măsură ce se derula filmul, Ymero înțelegea că respectivul satelit fusese cîndva o stație construită de cine știe care civilizație.

— Dar nu despre asta pare să fie vorba aici, comentă el după ce se termină proiecția. Hai să cerem computerului clasele de obiecte și soluri care au parametri aprapiați de cei ai planetei cenușii. Să vedem ce obținem.

Cezi și Olbia fură de acord. Și atunci începu pe stația-releu, pentru cei trei, o muncă istovitoare, de

căutare a celor mai mari asemănări cu clasele cunoscute, ca și a deosebirilor specifice care ar fi permis afirmarea unor clase noi.

— Pînă la urmă, spuse Olbia, cred că tot o să-i cerem comandantului sprijinul pentru legătura cu alte stații. În afară de informația de bază pe care-o avem și noi, computerele lor dețin toată informația careelor respective. Iar noi n-o avem. Ba chiar, precum se vede, abia o întregim pe accea a careului nostru. Să scoatem tot ce se poate.

Ymero nu știa cum să le mulțumească pentru sprijinul lor dezinteresat.

— Ei, rîse Cezi, asta doar la început, pînă afli pe ce cale s-o apuci. N-avem mai mult de o sută de ore libere în intervalul misiunii lui „Ganymed", și încă ele sînt răspîndite aleatoriu, iar orele mele libere nu prea coincid cu ale Olbiei. Așa că vezi și tu. Calculează bine, ca un cibernetician ce ești, cum poți folosi în chip optim informația pe care ți-o putem furniza.

PRIMELE SEMNE

Sen și Ason aproape își terminaseră misiunea. Rînduiau totul în aparatele de zbor individual, gata de întoarcere la navă.

— Și filmul conului ăsta cred c-o să fie interesat, mormăi Sen. Nu vezi ce linii ciudate are ?

— S-ar putea să fie datorate variațiilor de climă. Trebuie întîi să determinăm compoziția straturilor.

— Să filmăm și platoul. Poate găsim acolo ceva.

— Știu, dar nu acum. Ganymed ne-a trimis deja două semnale. Trebuie să ne grăbim.

Își declanșară aproape în același timp aparatele de zbor privind fiecare, curios, peretele abrupt al acelui trunchi de con alcătuit parcă dintr-o rocă dură și veche, rotunjită de vremuri. Sus, pe platou, făcură o buclă de recunoaștere înainte de a se apropia de trapa rachetei. Desenele ciudate ale marelui platou circular păreau fără îndoială să aibă un sens. Dar, în timp ce Sen era gata să se entuziasmeze, Ason le privea cu ochi critic. El observase că, în timp ce totalitatea liniilor de pe suprafața solului părea să se compună în figuri, nici o linie anume nu-și păstra aceeași lățime și adîncime. Era ca după un cutremur sau după o serie de încălziri și răciri bruște.

— Poate sînt fenomene de magnetism, își dădu el cu presupusul odată ajuns în laborator, în timp ce, împreună cu comandantul și cu Ira, analizau primele rezultate ale celei de-a doua expediții.

— În regulă, spuse Ganymed. Ați făcut treabă bună. Ira o să vă programeze computerul utilitar pentru developări, iar eu o să termin de verificat robotul de investigare. Nu înțeleg de ce l-ați expediat astfel. Pare să fie în perfectă stare.

— Funcționează ? se miră Sen, în timp ce Ason mări doar ochii.

— Firește, răspunse comandantul. Doar că memoria lui pare ștearsă pe intervalul cît a stat afară. Și nu reușesc să determin cauzele.

— Aa... făcu meditativ Ason. După care-l privi pe Sen ușor nedumerit și luă containerul cu filme. Haide, mai spuse el fără alte comentarii.

Munciră în tăcere, încordați, cîteva ore bune. Nu voiau să rateze nici un cadru. În clipa cînd computerul îi informă că pînă la proiecție mai sînt douăzeci de minute, Ira izbucni în rîs :

— Nu se poate ! spuse ea. Cum minute ? Auziți ce unitate de măsură folosește pentru timp ! Și noi care ne aflăm aproape de centrul galaxiei ! L-am învățat rău pe Teti al nostru !

— Ba, spuse melancolic Sen, MX-1 e bine programat. Noi continuăm de fapt să trăim după ritmul minutelor noastre pămîntene. Ele ne reglează regimul de lucru și de odihnă, drumurile, toată viața.

— Da, chiar, se potoli Ira. Se apropie ora de comunicare cu releul. O să le spun că s-a încheiat expediția a doua, dar încă n-am terminat de prelucrat informațiile. Apropo, știți că avem contactul cu un cibernetician nou ? Îl cheamă Ymero. Precis o să preia toate datele ca un computer ușor umanizat. Dacă vă mai amintiți, asta s-a mai întîmplat odată. A fost un caz celebru, s-au făcut și filme de anticipație pe ideea respectivă. Era vorba de cele două planete din sistemul piticii albe aflată în careul 18. Ciberneticianul de la releu susținea că ceea ce s-a descoperit acolo e o civilizație de roboți dotați cu capacitate de autoreproducere. Și a transmis la bază concluziile lui, bazate pe această premisă. Numai că le-a transmis unui biotician care nu era dispus să înghită orice. Ba chiar voia să vadă viață oriunde.

— Și ? întrebă Ason.

— Cum și ? A... așa e, mereu uit că tu ai crescut pe Marte. Totuși ești biotician, ar fi trebuit să știi. În sfîrșit, pînă la urmă au ajuns la concluzia că era vorba de o civilizație complexă, unde inteligențele naturale făuriseră inteligențe artificiale. De altfel, cele două planete au și intrat în Liga interplanetară și beneficiază demult de sistemul de informații al tuturor celorlalte. Ele produc pentru toate releele galactice sistemele operaționale ale controlului orbital. De asta am și avut în minte povestea lor... În sfîrșit... Mă duc să iau legătura cu releul.

Și Ira plecă, lăsîndu-i pe cei doi astronauți în așteptarea proiecției.

— Ce-ar fi, propuse Ason, să așteptăm pînă termină și ei ca să proiectăm pentru toată lumea odată.

Sen încuviință numai din ochi, blocînd transmisia lui MX-1. Se ridică apoi și el, propunîndu-i lui Ason să-l viziteze pe Gaymed ca să afle ce-a mai descoperit în legătură cu robotul. Îl găsiră încruntat în cabina de testare a capacității utilajului. Robotul zăcea pe jumătate demontat, dar cei doi se convinseră că ceea ce desfășurra acolo era operația de asamblare.

— Ei ? întrebă Sen nerăbdător. Ce era ?

— Hm, mormăi Ganymed. Aflați că în memoria lui e înregistrat totul. Din fericire n-a fost vorba de o ștergere, ci numai de o blocare a circuitelor de redare. Mai exact de o autoblocare.

— Ce spui, se miră Ason pregătindu-se să asculte continuarea explicației. Și ce i-ai făcut ?

— Toate testele. S-a blocat ca să nu încalce legea 1 a roboticii, care punea în primejdie existența voastră.

— Bine, dar ce-i în memoria lui ? întrebă Sen nerăbdător. Ce-a văzut el pe platou ? Că de mișcat nu s-a mișcat deloc. Și, pe urmă, am fost și noi pe platou și n-am pățit nimic. Nu înțeleg ce vrea să spună.

— Nici eu n-am înțeles. De aceea i-am scos circuitele cu ultimele înregistrări și vreau să i le induc lui Teti fără alte avertismente. Să vedem ce ne spune el. Acum bietul PX chiar că poate fi liniștit. Nu mai are memoria acestei expediții. Încheind asfel ceea ce voise să spună, Ganymed avu un zîmbet fugar, singurul care-i descreți fruntea pentru o clipă.

— Filmele sînt pregătite, îi spune Ason. Așteptăm să termine Ira ca să începem.

— Fiecare lucru la timpul său, comentă Ganymed. Mai întîi întreg echipajul trece la odihnă. Lucrăm de optsprezece ore. Îl lăsăm doar pe Teti să supravegheze totul. Am pus în funcție cîmpul sferic de protecție.

Cei doi se priviră, dînd apoi din umeri, își luară rămas bun și intrară fiecare în nișa lui, trăgînd vizoarele transparente și punînd în funcție climatizarea cu indicativul „odihnă profundă".

*

* *

Pentru planeta cenușie începea o nouă zi. Teti, care știa exact intervalul desemnat prin termenii „odihnă profundă", își desfășura acțiunea telepatică

asupra celor patru cosmonauți avertizîndu-i că e vremea să-și reia activitatea. Ira se trezi prima. Ea știa că mai are doar cîteva ore pînă la viitoarea comunicare cu stația releu și era nerăbdătoare să obțină confirmarea informațiilor. În scurt timp cei patru se revăzură pentru proiecția filmelor. Teti recompusese imaginea de ansamblu a cîmpiei și a conului pe care se pozaseră și prelucrase toate datele comparîndu-le cu cele din memoria lui. Așteptă doar instrucțiunile suplimentare ale oamenilor în cazul în care ei puteau da piste noi de investigare. Apoi urma să treacă la codificare. Proiecția începu cu imaginea ciudatului con cenușiu, alcătuit parcă dintr-o formă aproape geometrică. Doar liniile de pe suprafața lui indicau duritatea rocii prin tăietura lor fină, precisă. Cîteva prim-planuri îl făcură pe Sen să scoată exclamații de uimire :

— Ia uitați-vă ! Marginile sclipesc de parc-ar fi diamant.

— Ori sticlă, îl întrerupse Ason.

— Ceva topit, translucid ca și cîmpia.

— Așteptați puțin, interveni Ganymed. Comentariile după vizionare.

Și filmul continuă să se deruleze sub privirile din ce în ce mai uluite ale celor patru spectatori. Ei văzură mai întîi uriașa suprafață vălurită, cu robotul minuscul plantat undeva, pe o ridicătură la fel de minusculă. Apoi văzură doar ridicătura pe care stătuse el, o ridicătură ovală, translucid-întunecată, fără nici o amprentă care să indice faptul că pe acela se aflase o greutate. Iar un prim-plan al acelei ridicături le arătă faptul că suprafața aceea ca o lentilă ascun-

dea undeva, parcă în adîncul ei, imaginea răsturnată a robotului.

— Stop, spuse Ason. Aici să cerem detalii mai multe. Teti, ai grijă. Le proiectezi la sfîrșit.

Pe urmă văzură filmate celelalte ridicături, dintre care multe își pierduseră deja aspectul de lentilă, suprafața lor curbată începuse să devină plată și doar marginile păstrau urme de sfericitate. Ele își pierduseră și caracterul translucid, se opacizaseră de parcă s-ar fi aburit în chip ciudat, pe partea interioară a lentilei. Astfel încît, dacă existaseră vreodată imagini reflectate în ele, anevoie și rareori se mai puteau distinge, în ciuda oricăror măriri, contururi atît de vagi și de stranii, încît Teti nu se hazardase să prelucreze acele informații, clasîndu-se sub denumirea comună de „obiecte erodate cu capacități mimetice".

— E inexact, se grăbi Sen. Dar întrucît vrea să spună că e vorba de ceva artificial și nu de solul propriu-zis...

— Ssst, lasă-l, îl potoli Ira. Să terminăm proiecția și să codifice, fiindcă vreau să transmit. Văzură apoi o serie de alte ridicături, cele bine conservate în forma lor de lentilă și care-și păstrau caracterul translucid. În profunzimea lor se păstrau tot felul de imagini, de la unele care-și arătau forma neregulată, asemeni unor bolovani, pînă la altele, prismatice, s-ar fi zis cristale de mărimi uriașe. În sfîrșit, cîteva imagini păreau să indice pur și simplu schițe, desene și nu obiecte precum celelate. Erau oricum alcătuiri

de linii frînte şi puncte strălucitoare, argintii. Cei patru pămînteni amuţiseră, privind cu ochii avizi. Văzură, în sfîrşit, două ridicături interesante. Una care ascundea, în adîncul ei, imaginea sondei lor, absorbită parcă de o forţă stranie. Era o imagine redusă la scară, dar foarte exactă şi nu inversată a întregii sonde de perforare. Cealaltă înfăţişa imaginea tubulară a unei deschideri, multiplicată parcă la infinit, cu cît mergea mai mult în adîncime. Şi minusculă, în adînc, văzură tija aceea ciudată, cu capsula ei argintie la vîrf. Apoi Teti le mai arătă, detaliată, ridicătura pe care şezuse micul PX al lor. Şi atunci văzură limpede cum între ventuzele de stabilitate ale robotului şi cele care înfăţişau imaginea lor în oglindă se profilau două linii groase, ciudate cabluri de legătură a căror natură era necunoscută şi al căror rost nu părea explicabil. În sfîrşit, oamenii văzură imaginea întregii cîmpii în ceea ce avea ea plat, lipsit — s-ar fi zis — de memoria vreunor întîmplări. Era o suprafaţă de asemeni translucidă, ca o pojghiţă subţire de gheaţă.

— Să existe viaţă ? mormăi Ason.

— Asta e oare lavă ? presupuse Ira.

— Fenomene de electromagnetism ? se întrebă Ganymed, după care le ceru părerea celorlalţi :

— Ce ziceţi ? cerem concluziile lui Teti, ori mai întîi punem întrebări şi discutăm ?

— Discutăm, evident, se agită Sen.

— Vă atrag atenţia, interveni Ira, că eu n-am codificarea mesajului pentru Ymero şi în curînd transmit.

— Atunci Teti codifică, iar noi să ne lămurim despre ce-i vorba.

— Poate să fie vorba de ceva artificial, construit anume ca să capteze și să rețină imagini.

— Oare le și transmite ? Cum ? Cui ? se întrebă Ason.

— Cel mai plauzibil e faptul că avem de-a face cu niște caracteristici anume ale solului, o stare de agregare intermediară, ceva ce mai trebuie cercetat. Ori poate fi vorba de transformări provocate de ceva radiații. Pe urmă, fizic, reflectarea imaginilor într-o lentilă e un fapt demonstrat, încerca să se convingă Ganymed.

— Dar nu și păstrarea lor în timp, se încăpățîna Sen. Și, pe urmă, ce fel de stare de agregare la temperaturi atît de scăzute ? Sau ce fel de radiații ?

— Tocmai, tocmai. Eu zic să trimitem la stație informațiile fără interpretări. De ce să-i ducem pe o pistă falsă ?

— Mda, admise Ason, privindu-l atent pe Ganymed.

— Oricum, formele care se pot detecta nu par să fie naturale. Fie și numai din cauza asta și trebuie să admitem existența unor semne de civilizație, își continuă Sen ideea.

— Nu te hazarda, îl potoli Ganymed. S-ar putea ca astea să fie semne puse de cineva. Mă gîndesc la vizitatori ca noi. Cine știe...

— Ei, tot ar fi ceva, insistă Sen. În fond trebuie să admitem că investigarea galaxiei putea să fi început și din capătul celălalt.

— Stați puțin, interveni la un moment dat Ason, nu vă hazardați fără vreo bază reală. Eu zic să-l ascultăm pe Teti. Puterea lui de analiză comparată e oricum mai mare ca a noastră.

Ganymed ceru concluziile computerului central al navei. Ele fură afișate după cum urmează :

— compoziția chimică a solului așa cum rezulta ea din prima expediție ;

— variații de temperatură, umiditate, radiații, zone climaterice — date obținute pe platou în timpul zborului de croazieră ;

— ipoteze în legătură cu informațiile furnizate de cea de-a doua expediție în exterior : 1. fenomene restante ale unei civilizații dispărute ; 2. încercări de implantare a unor module cu capacitate de perpetuare de către o civilizație străină de planetă pentru a obține graficul condițiilor de existență a vieții ; 3. mimetism natural datorat unei capacități plasticizante de natură necunoscută.

Computerul central oferi argumente edificatoare și ingenioase pentru fiecare ipoteză, astfel încît, în final, cei trei oameni rămaseră nedumeriți.

— Oricum, vru să încheie Ganymed discuția, se pare că avem de-a face cu primele semne ale unor descoperiri interesante.

— E viață, vă spun eu ! izbucni Sen. De ce nu lăsați și intuiția omenească să vorbească ?

— Eroare, îl potoli Ason. Ea ne poate induce în eroare. Aici totul trebuie verificat și încă repede. Timpul nostru de ședere pe planetă e limitat. Nu putem greși.

— Pentru cea de-a treia expediție la sol, își continuă Ganymed ideea, vă propun platoul și trunchiul de con — dealul ăsta pe care ne-am pozat. Încercați din nou să luați probe și vedeți cum stăm cu atmosfera, curenții, variațiile de temperatură. Vreau să spun, încercați să aflați cît mai mult despre planetă. Să instalăm un punct meteo. Trebuie să mai facem și un zbor de recunoaștere între poli. Cel mai simplu ar fi să ne dea Ira o orbită staționară și să vedem planeta în mișcare. Poate înainte de a ne întoarce la stație să facem asta. S-o rugăm să calculeze și să ceară avizul. Înainte de ieșire să vedem dacă cibernetícianul de la releu are vreo idee în legătură cu noi.

Sen n-ar fi vrut să încheie discuția. I se părea că undeva, pe acea stranie cîmpie, se află nu doar semnele unei lumi necunoscute, ale unei posibile civilizații, ci invitația certă la cercetare și apropiere.

— Și robotul ? întrebă el deodată, plin de speranță. Ce spune MX despre robotul nostru ? De ce s-a blocat ? Ce era în memoria lui ?

— A, da, exact, se mișcă Ason, trezit deodată din gînduri care-l făcuseră să se încrunte de încordare.

— Hai Teti, spuse Ganymed apăsînd din nou pe butonul de redare.

Și atunci cei trei oameni putură vedea pe ecranul computerului robotul prezentat schematic și, sub el, o sursă de energie, acționînd asupra lui din ce în ce mai puternic. Teti interpretă sonor momentul autoblocării lui PX, numind asta conservare. Ganymed ceru ipotezele și pe ecran se înșirară cuvinte incredibile :

1. sursă de energie ce deservește o unitate pentru captat informații. PX n-a vrut să-și dezvăluie memoria, ceea ce ar putea face rău oamenilor ;

2. Sursă de energie neaflată sub control sau ieșită de sub controlul unei inteligențe ;

3. sursă naturală.

— Văd, mormăi Sen, ai cărui ochi străluceau totuși, că MX are o preferință pentru serii de cîte trei ipoteze.

— Oricum, replică Ason, se pare că n-am venit în zadar pe planeta asta. Propun ca ieșirea următoare s-o facem fără robot. Văd că în ce privește ființele vii sursa respectivă de energie acționează mai blînd. S-ar putea ca într-adevăr să fie una aflată sub controlul cuiva.

— Dar, conchise Ganymed, dacă există o asemenea sursă de energie, înseamnă că se explică și felul cum a pierit sonda și natura ciudată a cîmpiei pe care ați filmat-o. Deci : numai platoul și trunchiul de con. Pentru expediția a patra o să cerem instrucțiuni prin releu. Închise pista de comunicare a computerului și se ridică. În cabina aproape sferică țiui o clipă semnalul venit de departe și care anunța că Ira și-a terminat transmisia. Ason și Sen se ridicară și ei, pregătindu-se pentru o nouă misiune.

YMERO ÎN ACȚIUNE

Vestea descoperirii unor lucruri atît de stranii pe planeta cenușie avu pe stația 84 efectul unei petarde. Toți tresăriră, activitatea ritmică încetă pentru o

clipă și fiecare dorea să vadă filmele. Chiar și Larit, chimistul care furniza cristale produse în condiții cosmice pentru necesitățile a zece stații, se precipită la această știre. Speranța că va descoperi un tip de sol cu calități chimice deosebite îl făcea neliniștit și fremătător. Astfel că, după ce fiecare, inclusiv comandantul, văzu filmele, Ymero începu să fie bombardat de o serie de ipoteze și oferte de sprijin. Simțea că pierde teren și riscă să nu-și mai recunoască propriile sale păreri. Pe de altă parte, nu putea ignora faptul că orice sugestie i-ar fi putut deveni utilă pe parcursul elaborării unei teorii în legătură cu planeta cenușie. Îi rugă deci pe toți cei interesați de problema respectivă să ia legătura cu computerul și să inducă în memoria lui toate datele pe care le considerau interesante. Pînă și Cezi procedă la fel, supărîndu-se puțin. Olbia însă nu consideră deloc că prietenia cu Ymero îi dă dreptul la privilegii în această privință.

— Știi, îi spuse ea lui Cezi, că și eu aș fi făcut la fel. Nu din orgoliu, ci pentru că am un simț dezvoltat al răspunderii. Dacă greșesc în teoria pe care-o formulez, vreau să mi se argumenteze lucrul ăsta. Dar, evident, întîi trebuie să fiu lăsată să-mi formulez teoria. Altfel nu există nici o bază de dialog.

— Mi se părea că lucrul în echipă dă soluții mai bune. Se cîștigă și timp.

— Depinde. Uneori se pierde, pentru că fiecare vede bine numai în specialitatea lui și răspunde numai pentru ea. În fond, Ymero nu respinge alte punc-

te de vedere. Computerul o să ia în considerație absolut toate datele.

— Mda... ceda Cezi cu un sentiment de insatisfacție, întorcîndu-se în seră, unde pregătea o încrengătură de alge cu reproducere rapidă. Olbia îl urmă, propunîndu-i să folosească mugurii algelor din careul 2, bine conservați și obișnuiți inițial în condiții de sărăcie biotică.

Ymero rămase deci singur în fața computerului. Vedea serii de simboluri și semnale luminoase alergînd ici și colo pe ecrane și tablouri de comandă și nu putea deduce decît foarte vag ce se întîmplă. Agitația cea mai mare părea să fie în blocul de memorie. Pe urmă, treptat, indicatoarele reveniră în poziția zero și rămase aprins doar ecranul central. Computerul își terminase programul și era gata să spună rezultatul. Ymero se pregăti să-l vadă, apăsînd în același timp pe butonul de înregistrare a informațiilor. Presimțea că o să aibă de lucru cu ele mai multă vreme. Solicită rezultatele în următoarea ordine :

— date de bază aflate în memoria computerului și care au legătură cu problema ;

— sugestiile echipajului de pe releu în legătură cu problema ;

— concluziile rezultate prin confruntarea informațiilor trimise de „Ganymed" cu cele deținute de releu ;

— măsuri pentru îndrumarea expediției.

Computerul, unul dintre tipurile cele mai noi pe care le oferea Liga interplanetară, afișă statistic datele de bază centrîndu-le pe cîteva chestiuni care apăruseră la analiză ca fiind nodale. Prima dintre ele nu era, așa cum bănuise Ymero, aceea a vieții de pe planetă, ci aceea a imaginilor apărute la sol. Ceea ce înseamnă, deduse cibernetícianul, că analizorul computerului nu vedea chestiunea vieții la scară planetară, ci cosmică. Pentru el viața era deja presupusă ca existînd, și încă în expresia ei de inteligență organizată, din moment ce ipoteza de lucru de la care pleca era aceea că imaginile reproduse la solul planetei puteau fi datorate unor cauze artificiale. Își dădu seama că, în fond, așa și era conceput computerul : să caute astfel de inteligențe și să faciliteze contactele cu ele. Ymero recunoștea în asta un sens al tuturor expedițiilor de investigare ale pămîntenilor spre centrul galaxiei, mereu mai aproape de marile aglomerări stelare, de formele necunoscute ale vieții și ale civilizațiilor țîșnite ici-colo spre centrul galaxiei. Computerul inventarie stațiile în care diverse soluri de tip cristalin ori prezentînd stări de agregare cristalină a unor lichide, reproduceau imagini. Ymero se interesă dacă aceste imagini erau și păstrate. Computerul n-avea informații în acest sens, dar considera că lucrul acesta ar fi posibil în cazul existenței în sol a unor anumite combinații de elemente. De altfel, considerațiile lui se bazau pe sugestiile chimistului stației. Pe urmă, expuse în ordine situațiile cînd aceste fenomene de reproducere a imaginilor fuseseră urmarea unor fe-

nomene artificiale. Ymero află despre sateliți artificiali sau nave în derivă, despre instalații de control și investigare aparținînd unor civilizații descoperite de navigatorii terestri și aflate de mult în Liga interplanetară. I se dezvăluia astfel o parte necunoscută și fascinantă a neîntreruptelor căutări omenești. Cursurile de cibernetică de pe Pămînt îl lăsaseră doar să bănuiască ce complexă poate fi colaborarea dintre om și computer, dar nu știuse niciodată cît de departe poate fi ea împinsă, în ce măsură computerul, bine stăpînit, poate forma însăși inteligența umană într-un anumit sens și o poate împinge atît de departe în adîncimile Universului. Ymero adoptă, dintre datele furnizate de computer, pe acelea care propuneau existența unor instalații de control și investigare. Dacă e o pistă bună, își făcu el socoteala, merită s-o urmărim. Dacă e una falsă, înseamnă implicit că se afirmă ca valabile celelalte ipoteze. Oricum, Ymero considera că a intuit bine sensul existenței lui pe stația-releu, ca și sensul tuturor acelor expediții care brăzdau galaxia și că, optînd pentru această soluție, nu face decît să ajute munca tuturor.

În ce privește sugestiile echipajului de pe releu, Ymero descoperi, pe lîngă unele cît se poate de fanteziste, și care păreau izvorîte, dacă nu dintr-o joacă a minții, atunci dintr-o privire foarte unilaterală a chestiunii, descoperi deci, pe lîngă toate aceste sugestii care nu puteau fi luate în calcul, și cîteva de-a dreptul tentante, pe care le reținu pentru viitorul program al misiunii. Unele din aceste sugestii pu-

teau contribui la o mai bună orientare a expedițiilor chiar în ceea ce privea filonul lor principal : stabilirea unor contacte cu alte forme de inteligență. Altele, pe care Ymero le luă în considerație, puteau îmbogăți rezultatele secundare ale expediției de pe „Ganymed" prin furnizarea unor elemente sau combinații de elemente rare, a unor soluții noi pentru adaptarea și implantarea unor forme de viață, adică pentru ameliorarea condițiilor pe planeta cenușie, ca și pe alte planete din diversele careuri ale galaxiei. Sugestiile care mergeau în sensul scopului central al misiunii aparțineau Olbiei și comandantului stației și se refereau, prima, la necesitatea de a cerceta mai atent imaginea intrării tubulare și posibilitatea de a găsi prin ea o cale de contact, iar cea de-a doua la necesitatea de a măsura sursa de energie descoperită și de a stabili funcționalitatea ei ca și posibilitățile de a o folosi pentru obținerea unui eventual contact.

Concluziile la care ajungea computerul, deși se asemănau cu ale lui Ymero, totuși, în mod surprinzător, nu erau identice. Ymero învățase, printr-o practică nu foarte îndelungă, dar eficientă, în diversele misiuni pe care le avusese, că nu trebuie să te lași niciodată asimilat de puterea și cunoștințele inteligenței artificiale, că trebuie să fii mereu cu un pas în avans față de ea. Numai astfel toată acea imensă cantitate de informații și energie putea fi păstrată în echilibru față de civilizația umană, iar puterea ei folosită pentru scopuri care-o depășeau. Numai astfel Pământul devenise al oamenilor, ca și sistemul solar și o parte a galaxiei. Prin urmare

Ymero respinse concluzia computerului, prima în ordine statistică. Ea fu astfel formulată pe ecranul analizorului central : „remanența imaginilor ca produs al unei inteligențe artificiale trebuie investigată de către factori umani și artificiali." Iar Ymero, alcătuind programul următoarelor ieșiri ale navigatorilor de pe Ganymed, formulă astfel : „fenomene artificiale produse de o civilizație necunoscută. De căutat parametrii ei." După care indică Irei, cu prilejul primului contact, care aveau să fie pistele de cercetare pentru următoarea ieșire în exterior a celor doi navigatori.

*

* *

Cînd, în sfîrșit, se află în posesia tuturor informațiilor decodificate cu privire la primele expediții ale misiunii „Ganymed", Ymero înțelese că sensul ultim îi scapă și că el nu putea fi descifrat numai cu capacitățile releului. Comandantul ceruse analizorului lista releelor și bazelor planetare capabile să furnizeze noi informații în legătură cu problema aflată în dezbatere. Iar ceea ce rămînea neexplicat fusese generat de toată acea încrengătură de linii frînte și curbe, pe care MX-ul de pe „Ganymed" o compusese într-o hartă continuă. Se obținuse astfel desenul straniu, matematic repetabil, al unor semne despre care nu se știa dacă trebuie interpretate ca desene, simboluri ori scriere ciudată și incitantă prin ceea ce putea dezvălui. Acest trunchi de con, gravat parcă de puterea unor uriași, vorbea un limbaj

necunoscut navigatorilor ca și celor douăzeci de oameni de pe stația releu. Cît despre platoul circular, computerul suprapuse imaginea, la scară redusă, a unui desen care părea fără nici un sens, peste imaginea, de data asta mărită, a unei forme identice în alcătuirea sa, descoperită în adîncimea uneia din lentilele translucide ale solului planetar. Singurul lucru care lipsea imaginii de pe platou era globul argintiu, strălucitor aflat la îmbinarea tuturor liniilor. Acel glob dădea cîmpiei o neașteptată profunzime.

— Să fie macheta unui sistem planetar ? se întrebă cu voce tare cel ce se ocupa de controlul stabilității stației.

— Ori poate e un lanț de celule, de cromozomi, de neuroni, în sfîrșit, un lanț al vieții ? spuse Olbia cu ochii strălucitori.

— Ia să vedem, propuse comandantul, dacă vreunul din semnele de pe trunchiul de con îl reproduce ori nu pe acesta.

Ymero programă computerul să controleze acest lucru și rezultă că nu existau asemănări. În schimb, un alt grup de linii, aflat la intervale regulate pe suprafața tronconică, era reprodus și sus pe platou, la dimensiuni identice. Pretutindeni era mărginit de aceeași dungă topită și solidificată, o dungă parcă de lavă pietrificată, dură.

— Ca și cînd, spuse chimistul stației, desenul ar fi fost obținut nu prin incizie pur și simplu, ci prin topire. Asta presupune o energie considerabilă și o tehnică la fel. Interesant... Și ce să reprezinte acest

desen, asemeni unor arce de cerc diferite ca diametru, dar care pornesc toate din același punct ?

În sfîrșit, după o scurtă deliberare cu comandantul, Ymero se decise să solicite date suplimentare de la două relee și o bază planetară, ceea ce presupunea legătura cu careurile 42, 39 și 71. Optă pentru respectivele relee fiindcă în careurile lor se descoperiseră, pe un satelit și o planetă, semne la sol și ca atare fusese înmagazinată o mare cantitate de informații pentru descifrarea lor. Cît despre baza planetară aflată în careul 71, ea era specializată în stocarea de semne destinate comunicării, de la pictograme și scrieiri diverse, pînă la cele mai sofisticate simboluri aparținînd unor științe ale civilizațiilor Ligii galactice.

Concluzia la care ajunse Ymero după ce intră în posesia tuturor informațiilor, concluzie provizorie, desigur, atîta vreme cît misiunea „Ganymed" nu luase sfîrșit, fu aceea că desenele de pe trunchiul de con ar putea fi mesaje exprimate simbolic, mesaje al căror cifru trebuie descoperit. În ce privește semnul care se repeta pe platou, Ymero era deopotrivă interesat de semnificația lui, ca și de tehnica prin care fusese produs. Stabili deci el o legătură suplimentară cu „Ganymed" și-i comunică Irei, înainte de a fi început cea de-a patra expediție în exterior, să adauge la obiectivul ei următorii factori :

— obținerea unor informații suplimentare în legătură cu desenul alcătuit din arce de cerc ;

— cercetări ale semnelor corespondente de pe trunchiul de con și de pe cîmpia vălurită.

— Înseamnă, îi spuse Ira lui Ganymed după ce decodoarele terminară de lucrat mesajul lui Ymero, că asta o să fie cea mai grea expediție. Nu prea văd cum se poate face totul cu rezervele individuale de energie și fără robotul de investigări.

— De ce ? se miră comandantul. Robotul poate rămîne sus, lîngă navă. Iar ei vor merge pe cîmpie și se vor ocupa de sursa de energie și de cele două chestiuni : intrarea tubulară și semnul spațial. O să lucreze sub protecția cîmpurilor sferice individuale pentru caz de urgență. N-au să iasă din aparatele de zbor din același motiv. Nu folosim sondă pentru perforare, ci neutroni. Obiectivul numărul 1 : sursa de energie. Sper să cîștigăm în felul ăsta timp ca să terminăm și topografia planetară. Să vedem ce surprize ni se mai oferă.

Ira își privi soțul meditativă. De fiecare dată o uimea prin astfel de hotărîri neașteptate. De altfel, felul său neașteptat de a reacționa fusese și ceea ce-o atrăsese din prima clipă. Viața îșI arătase, alături de Ganymed, latura interesantă, plină de neprevăzut și tentații.

— O să fie bine, continuă Ganymed punîndu-i Irei mîinile pe umeri și trăgînd-o spre el cu un gest reflex, pe jumătate drăgăstos, pe jumătate posesiv.

Ochii ei sclipiră și un nod i se așeză în gît. Nu-i plăcea să fie dominată astfel, dar nici nu se putea opune. Iar Sen nu era acolo și nu văzu ochii ei mari, plutind parcă într-o pulbere albastră de lacrimi.

A TREIA EXPEDIȚIE

— Ai observat, întrebă Sen imediat după ce Ganymed le comunică obiectivele expediției, că pe planeta asta nu există precipitații și că n-am întîlnit în zborul de croazieră mari acumulări de lichid ? Nu zic apă, zic lichid. Așa că vezi, trebuie să tragem concluziile cuvenite.

— Nu te grăbi, îl întrerupse Ason. Atmosfera foarte rarefiată explică multe. Problema este de ce, la un asemenea volum planetar, presiunea e atît de mică, iar la asemenea radiații, temperatura e atît de joasă.

— Și puterea de atracție e mai mică decît ar trebui în conformitate cu masa presupusă a planetei. Probabil e o masă mai mică... Ori ceva în legătură cu această sursă de energie polarizantă.

— Înseamnă că ne înșelăm undeva. N-avem date. Să-i spunem asta și lui Ganymed.

— Bine, mormăi Sen deodată lipsit de chef.

— Mai cu entuziasm, îi șopti Ason făcîndu-i cu ochiul. Hai să ne pregătim de plecare.

*

* *

Aparatele de zbor individual își transmiteau vibrația ușoară și Sen revăzu în minte, înainte de a se depărta spre cîmpie, fața Irei, așa cum o văzuse lipită de hubloul oval al cabinei de comandă, o față stranie, cu pielea parcă ușor verzuie din cauza filtrelor de protecție complexă, dar concentrată și vie,

cu ochii măriți de atenție și îngrijorare. Zîmbi pentru sine însuși și se simți deodată puternic, gata să caute cheile necunoscute ale acelei lumi depărtate.

— Prin urmare, se simți Ason dator să recapituleze în timp ce survolau cîmpia, mai întîi să vedem ce-i cu energia. Aici a fost blocat PX. Uite imaginea lui.

— Scoate detectorul și nu te poza.

Fascicolul nevăzut al detectorului începu să mături suprafețe înguste asemeni unor fîșii paralele.

— Variază, spuse Ason. Cred că nu-i aici centrul de intensitate. Poate mai spre dreapta. Valorile cresc, comentă el în continuare. Parc-ar fi niște terminale.

— Adică vrei să spui că e o sursă controlată și nu magnetismul planetei ?

— Mda, așa cred. Prea converg multe informații în acest sens.

— Atunci, se lumină Sen, s-o luăm metodic. Procedăm ca atunci cînd am filmat. O luăm de la margini și ne întîlnim la centru.

Și cei doi navigatori se rotiră planînd spre marginea ciudatei cîmpii. Nu-și mai vedeau unul altuia chipul atent, închiși cum erau în micile sfere ale aparatelor de zbor individual, sfere în jurul cărora pulsa, halou luminiscent, cîmpul de protecție. Odată terminată operația, cei doi se regăsiră deasupra unei proeminențe circulare. În profunzimea ei se vedea o deschidere tubulară. Jos dăinua, minusculă, izvorînd din necunoscut, tija cenușie cu capsula ei argintată la vîrf. Ason și Sen se priviră întrebîndu-se parcă din ochi.

— Aici e centrul energetic, spuse Ason.

— Ceea ce nu știm, îl întrerupse grăbit Sen, e dacă avem de-a face cu o deschidere reală, ori doar cu o imagine.

— Trebuie să trecem de suprafața asta bombată.

— Bine zis, întări Sen, în timp ce bioticianul punea în funcție minicalculatorul de bord eliberînd capsula minusculă care avea să detoneze în numai cîteva minute. Iar Sen, depărtîndu-se și el de locul acela, mai apucă să se întrebe în ce fel o fi măsurat Ason grosimea stratului care trebuia străpuns. Apoi, în poziție de așteptare, protejați de peretele neted al conului întunecat, cosmonauții văzură capsula atingînd solul, coloana de fum și flăcări egalînd o clipă strălucirea albă a luminii de zi.

— Se pare că s-a făcut, remarcă Sen mirat el însuși de reușita operației.

— Nu știu ce și cît s-a făcut. Dar n-avem de ales, trebuie să mergem la risc. Pune detectorul în funcție și vino. O să coborîm dacă se poate, să vedem ce-i de făcut. Verifică legătura cu „Ganymed". Chiar e bine să lași receptorul deschis ca să primești tot timpul semnal de ghidaj.

— Bine, intrăm, se decise brusc Sen, deschizînd fanta detectorului și acordîndu-și radioreceptorul pe lungimea de undă a navei.

Dar nu fu deloc cum crezuseră. Prin spărtură un jet invizibil de energie țîșnea în spațiu respingînd capsulele de zbor și producînd scîntei albastre la atingerea cu cîmpurile lor de protecție...

— Ei ? spuse Ason. Ce facem ? Intrarea există, dar n-avem acces la ea.

— De auzit auzi ceva ? întrebă Sen amintindu-și de prima lui expediție și de tija aceea cu vîrful argintiu. Atunci, chiar detașată de sol, reacționase la un anumit sunet. Poate că... Doar și aici era o tijă... Chiar dacă se afla în adînc...

— N-aud, spuse Ason. E doar o senzație de vînt, din cauza energiei care se pierde...

— Ia stai... Am precis în memoria de bord sunetul acela, ca și toate datele...

— Ce sunet ? nu pricepu Ason.

Dar Sen nu-l mai asculta, grăbit să regleze pista de emisie. Pe măsură ce sunteul jos, sîcîitor, se prelungea, detectoarele de energie arătau reducerea intensității. Cu ochii măriți de încordare, cei doi își plasară capsulele una sub alta, începînd coborîrea. Pe măsura înaintării, culoarul înclinat la 45° căpăta aspectul unui tub neted, cu pereții parcă din antracit topit.

— Reflectorul, ceru Ason aprinzîndu-și luminile de poziție.

Coborau sub pavăza acelui sunet straniu, atît de puțin obișnuit pentru urechile unor pămînteni. El era dublat, la intervale regulate, de sunetul melodios prin care nava își urmărea navigatorii.

— Doi metri pînă la podea, anunță Sen la un moment dat și văzu pe ecranul de bord cum se legăna, chiar sub capsula lui, aceeași tijă cenușie pe care-o cunoștea, cu măciulia ei strălucitoare.

— Ce vezi ? întrebă Ason aflat deasupra și menținîndu-și distanța.

— Stai puțin să orientez captatorii de imagini.

— Spațiu vid, spuse după ce mișcarea lor circulară încetă.

— Pozează-te decă poți, îl sfătui Ason.

— Ar trebui să filmăm. Dacă mai captăm și vreun alt sunet, n-ar fi rău.

Sen opri propulsoarele. Auzi prin senzorii deschiși cum s-a pozat și Ason. Se aflau într-o grotă căreia nu-i putea vedea marginile și nici plafonul. Fîșiile de lumină ale reflectoarelor decupau din întuneric doar stîlpi de grosimi diferite, forme tronconice asemănătoare celei pe care se pozase nava, la fel de șlefuite parcă de timp, cu semne la fel de ciudate săpate în piatra lor dură, sticloasă.

— Pesemne, spuse Ason, e totuși un fel de scriere. Cine știe ce vrea ea să ne spună...

— Să avem oare de-a face cu locuitori ai cavernelor ?

— Nu prea sînt condiții, se îndoi Ason, dar hai să filmăm și în infraroșu, cu benzi sensibile magnetic și electric. Cred că putem scoate ceva informații în plus.

— Eu, interveni Sen, m-aș roti în jurul fiecărui stîlp special pentru ca să scot semnele. Poate le dăm la descifrare. Cine știe...

— Bine, cu grijă. Hai să programăm ieșirea peste o jumătate de ceas.

Astfel, Sen porni să miște cu grijă capsula transparentă în jurul stîlpilor, în timp ce Ason plutea

ici și colo, făcînd măsurători și încercînd să descopere generatorul de energie. Îi veni ideia, la un moment dat, să reducă puțin intensitatea infrasunetului pentru ca, puterea energetică amplificîndu-se, să-i dezvăluie centrul. Și atunci cei doi navigatori văzură, uimiți, o luminiscență acoperind podeaua, crescînd apoi în intensitate pe măsură ce se reducea volumul sunetului.

— Sen, spuse el în microfon, energia pare că vine de undeva de jos, din podea. Poate luăm o imagine de anasmblu.

Acum, în lumina care izvora de pretutindeni și de nicăieri, cei doi pămînteni văzură uriașa încăpere, cu coloanele ei ciudate, inegale ca diametru, gravate cu semne ciudate, ivind ici-colo sclipirea mată a rocilor topite.

— Nu pare să fie nici un punct de orientare, nu se vede capătul și nu știu cum o să descifrăm tot ce-i aici. Filmez mai departe, zise stingînd reflectorul. Fă și tu la fel.

Și cei doi navigatori munciră în tăcere pînă cînd programatoarele de bord îi avertizară că resursele lor sînt pe sfîrșite. Și atunci se întoarseră, trecură pe deasupra tijei subțiri, cenușii, care-și legăna ritmic terminația argintie parcă în semn de bun rămas.

— Formidabil, spuse încîntat Sen. Ce recoltă! Să vezi ce ochi o să facă Ganymed!

— Va trebui să încercăm o clasificare, murmură Ason concentrat, făcîndu-i coechipierului semn să ia înălțime. Cînd ajunseră la baza platoului pe care

se afla pozată nava, închiseră complet volumul sunetului. Nimic deosebit nu păru să se întîmple pe cîmpie.

— Ason, încă un zbor razant, se rugă Sen punîndu-se deja în mișcare spre centrul cîmpiei.

N-avu nevoie să se apropie prea mult ca să-și dea seama că spărtura se închidea încet, asemeni unei răni, alcătuind din nou proeminența circulară în adîncul căreia se zărea o intrare tubulară, o tijă cenușie cu un mugure argintiu la vîrf și propriile lor capsule așa cum se aflaseră pozate, cu reflectoarele aprinse și luminile de poziție clipind după registrul 3-6-9, ceea ce indica regim de lucru normal.

*
* *

— Ei, spuse Ganymed după ce află ce făcuseră cei doi în exterior, se pare că de data asta rezultatele sînt cu adevărat spectaculoase. Chiar dacă n-ați găsit viață, ați găsit în schimb semnele certe ale unei forme superioare de viață. Să vedem ce putem scoate din toate informațiile astea.

— Ne lipsesc încă multe cunoștințe de bază în legătură cu planeta, reveni Ason la gîndul care-l frămînta încă dinainte de ieșirea în exterior. Propun să cerem încuviințarea releului pentru orbită circumplanetară.

— Nu e bine, protestă Sen, planetograful expediției. Trebuie să parcurgem spațiul în lungul meridianelor ca să putem obține harta completă.

— Și pe lîngă hartă, își continuă Ason ideea, avem nevoie de o serie de măsurători care să aducă date în plus în legătură cu cele descoperite la polul sud.

Ira ședea gînditoare, aparent desprinsă de cele întîmplate în jurul ei. Și atunci Sen se gîndi să-i capteze atenția adresîndu-i-se :

— N-o să fie simplu să transmiți toate acestea pe stație...

— Da, se scuză ea zîmbindu-i deodată, cu o căldură anume, așa cum își amintea Sen din vremuri de demult, care parcă nu fuseseră niciodată. Dar ce bine e... Știți, mă gîndeam că de fapt ceea ce s-a întîmplat acum este sensul nostru de a fi. Orice ni s-ar mai întîmpla, misiunea și-a împlinit scopul, iar noi am contribuit cu ceva la îmbogățirea cunoașterii omenești.

— Totuși femeile gîndesc diferit, zise Ganymed cu un zîmbet ironic. Pentru ele cunoașterea e ceva care crește continuu în proporții. Ele văd totul în expansiune.

— Dar este o expansiune, protestă Ira. Ne aflăm în careul 85.

— Da, este, recunoscu Ganymed. Dar acesta e mijlocul, nu scopul.

— Și scopul care e ? întrebă Ason pentru care biotica însemna mai mult decît descifrarea condițiilor de existență și a formelor vieții.

— Scopul... spuse Ganymed formulînd răspunsul chiar în timp ce-l gîndea, scopul este permanența, descoperirea identității proprii prin confruntare cu

alte identități. Așa a fost încă dinainte de era cosmică și așa va rămîne totdeauna.

Sen tăcea privind chipul Irei, deodată îmbujorat. „Mie, își spuse, mi-ar ajunge identitatea Irei ca s-o aflu pe a mea. Și-n loc de asta..." Dar de spus nu spuse nimic, lăsîndu-l pe Ganymed să-și continue ideea.

— Au existat mai multe momente în istoria umanității cînd s-a crezut că expansiunea e mijlocul pentru impunerea unor idei în dauna altora. Și s-a ajuns astfel la praguri care păreau de netrecut. Dar aproape niciodată expansiunea n-a fost scop în sine.

— Se cunoaște, protestă Ira, că tu nu ești pămîntean și ai învățat toate astea prin telekinezie. Dar poveștile planetei căreia aparții prin structura ta omenească să știi că păstrează încă imaginea unor expansiuni absurde, făcute doar de dragul expansiunii și care au amenințat, de mai multe ori, echilibrul întregii planete. Așa că vezi... Ceea ce spui tu aparține unor vremuri mai apropiate de noi, cînd se înțelesese că legea fundamentală a vieții este echilibrul și că omul, oricît de ciudat ar părea, e doar un subprodus dat la iveală de imensul bazin al posibilităților vitale ale Cosmosului. Judec ca o femeie, spui. Dar sînt femeie. Nu mi-am propus să devin altceva. Dar fiind ceea ce sînt, vreau să aduc umanității căreia aparțin tot ce-i pot aduce. Socot că pentru orice om asta e de-ajuns.

— Ira, devii patetică, zise Ganymed stînjenit. Și, evident, ești convingătoare. Nu te supăra.

Și comandantul avu deodată un zîmbet bun, ceva copilăresc flutură o clipă pe chipul lui colțuros, brăzdat de cute fine, abia vizibile.

— Vă ascult, spuse Ason, și încerc să disting ce înseamnă pentru fiecare din noi viața. Spuneți expansiune, permanență. Vă jucați cu cuvintele. Eu vă spun că de multă vreme viața înseamnă supraviețuire. Întrebați-mă cum arată colonia de pe Marte și am să vă povestesc despre felul cum se obține fiecare gram de apă, fiecare metru cub de aer respirabil, fiecare specie nouă de plantă capabilă să reziste la clima planetei. Asta a fost pentru mine viața încă din prima clipă cînd am încercat s-o înțeleg. Nu întîmplător am ales să fac biotica. Eu îmi explic deci ceea ce facem ca pe o soluție de supraviețuire. Numai atunci cînd au fost epuizate toate celelalte soluții, cînd s-a consumat tot ce se putea consuma și a existat primejdia dezechilibrului, a apărut necesitatea de expansiune. Vă amintiți cum a fost colonizat Marte? Căutîndu-se minereuri rare. De ce? Fiindcă pe Pămînt fuseseră transformate ca să elibereze energie.

— Da, dar de ce fusese nevoie de atîta energie? interveni Sen. Să-ți spun eu: din cauza expansiunii vieții. Știi cîți oameni avea planeta? 30 de miliarde!

— Dezechilibru, nu se lăsă Ason. Vezi bine că am dreptate.

— Voi, interveni Ganymed, negați însăși legea vieții. Ea e făcută din echilibru și dezechilibru la un loc, din negări și afirmări continue. Problema nu

este aici. Important e cum folosești echilibrul și dezechilibrul. Ce scop le dai. Iar dacă scopul este permanența vieții, atunci ai ajuns unde trebuie. Să te descoperi mereu pe tine ca om și umanitatea căreia aparții, s-o păstrezi dincolo de orice dezechilibru. Asta e.

— Vrei să spui, încercă Sen să tragă concluzia, că noi, care sîntem acum pe o navă de investigări din careul 85, și care n-o să mai vedem Pămîntul decît după și dacă trecem cu bine prin toate cele trei misiuni ce ne sînt destinate, noi sîntem mesagerii idcii de umanitate așa cum s-a făurit ea pe Pămînt și nu mesagerii vieții pur și simplu ? Asta vrei să spui ?

— Vreau să spun că sîntem mesagerii unui tip de viață numită umanitate. Și oricîte specializări ar căpăta ea, în coloniile planetare ori pe stațiile-releu, esența ei este pretutindeni aceeași : o nevoie de autocunoaștere prin confruntare cu imaginile diferite ale Cosmosului. Eu nu știu unde și dacă se concentrează toate aceste informații despre ceea ce sînt alte civilizații. Dar acolo trebuie să fie mai clar decît îmi este mie acum și aici ce înseamnă omul și umanitatea.

— Judeci în virtutea sistemelor centralizate ale ciberneticii, menționă Sen.

— Trăim grație ciberneticii, întări Ganymed. Ca și ceilalți din galaxie.

— Adevărat. Dar eu, care sînt pămîntean, ca și Ira, sublinie Sen cu un fel de bucurie interioară, îmi amintesc bine că omul e făcut să existe în con-

sens cu natura. Cibernetica tinde să devină din sprijin al căii naturale de afirmare a vieții, o adevărată cale falsă. Eu m-am făcut planetograf pentru că vreau să găsesc pretutindeni legăturile dintre o natură anume și viața pe care a produs-o. Mă simt mai aproape de Ason, decît de tine. În sfîrșit, nu despre asta e vorba. Ci de faptul că, din motive diferite, toți vrem să obținem cît mai multe rezultate de pe urma acestei misiuni. Asta e ! spuse lovind cu palma în tăblia pupitrului în semn de încheiere a discuției.

Se ridicară cu toții. Ira se îndreptă spre cabina de transmisie, iar ceilalți se duseră, fiecare, să prelucreze informațiile furnizate de cea de a patra expediție.

BAZA PLANETARĂ

— Întîlnire de gradul X — anunță Ymero în receptoarele tuturor cabinelor stației-releu după ce Ira își încheie transmisia.

Era cazul de urgență ce reclama acordul unanim al membrilor stației atunci cînd era evidentă necesitatea comunicării cu o altă civilizație, fie ea din interiorul Ligii galactice, fie din afara ei. Ymero considera că se află acum în fața unei situații duble, cînd trebuie cerut sprijinul Ligii pentru descifrarea codurilor unei civilizații încă necunoscute. Era pentru prima oară cînd în careul 84 se auzea acest apel. Ymero primi semnalele celor douăzeci de

membri ai echipajului însoțite de cunoscuta frecvență a culorii albastre, simbolul Pământului și semnul victoriei pământenilor în spațiu. Se decise să facă apel la baza planetară de descifrare din careul 71.

*
* *

După ce Ymero își formulă cererea și termină de comunicat datele problemei, iar uriașa coloană de energie neutronică fu întreruptă, la Centrul de descifrări al bazei planetare 71 începu agitația care anunța acea muncă îndelungată și totuși plăcută de descoperire a unui nou univers comunicabil. Baza își justifica astfel nu numai existența, ci își făcuse și o faimă incontestabilă în Liga interplanetară. Trei mari civilizații contribuiseră la edificarea ei furnizîndu-i informația de bază în legătură cu ele, ca și în legătură cu toate descoperirile făcute de către navele de investigări. De altfel, cele trei civilizații, dintre care cea pământeană era una, fundaseră Liga însăși și asigurau, în interiorul ei, un flux continuu de informații, unitar codificate. Mai existau încă vreo cîteva alte civilizații membre ale Ligii, dar care nu stăpîneau în suficientă măsură energia pentru a-și trimite reprezentanții la baza planetară ori navele în investigări de proporții. După cum existau altele care se aflau în diverse faze precosmice, confruntîndu-se cu probleme de asigurare a existenței locuitorilor lor. Liga hotărîse să nu întrerupă procesele de dezvoltare, considerîndu-se că le-

gea selecției naturale e inviolabilă, iar respectivele civilizații trebuiau să-și cucerească pe cont propriu dreptul de a cunoaște Universul. Toate ajutoarele permise erau deci corecții de proces și nu furnizări de energie.

Centrul de descifrări al bazei planetare era plasat la sol. Ameliorarea permitea reprezentanților celor trei civilizații ieșiri în exterior numai cu costumele ușoare antiiradiante. De altfel, Centrul de biotică al bazei depunea toate eforturile pentru a face locuibilă acea planetă fără viață și pentru a accelera pe cît posibil procesele preliminare care urmau să înstăpînească echilibrul ecologic. Cele două sfere uriașe ale Centrului de descifrări corespundeau blocului de analiză și celui de control al căilor de comunicare. Funcționarea fiecărui bloc era asigurată de echipe complexe, cu atribuții bine definite. Astfel, în blocul de analiză se desfășurau operațiile de comparare a codurilor și de stabilire a căii optime de funcționare a noului cod ; apoi operația de stabilire a parametrilor codului investigat ; în sfîrșit, se testa comunicarea respectivului cod cu celelalte, deja cunoscute, și se stabileau pistele de contact. Blocul de control era cel care asigura legătura cu toate sistemele de comunicare de pe cuprinsul galaxiei și introducea în memoria computerelor schimbările survenite, restabilind în același timp pistele de contact cu celelalte coduri. Apoi verifica „pe viu" noile coduri descifrate de blocul de analiză, stabilind contactul cu ele. În sfîrșit, blocul de control era cel care informa permanent Liga sau, mai exact,

civilizațiile care o alcătuiau, asupra codurilor de comunicare galactică.

Cele trei civilizații care-și trimiseseră reprezentanții la Centrul de descifrări aparțineau careului 0, 29, și 63, adică Pămîntului, apoi planetei gigant, a doua din sistemul unei stele pitice și căreia locuitorii ei îi spuneau Kameria, iar ultima era a cincea planetă dintr-un sistem de șase aparținînd unei stele roșii a cărei energie era pe sfîrșite. Civilizația acestei planete era foarte veche. Locuitorii ei îi spuneau Tisac — denumire echivalată fonetic pentru pămînteni grație traductoarelor — și reușiseră nu numai să obțină rezultatele notabile în conservarea energiei, ci și să capteze energia a două surse stelare puternice, fapt care le asigura supraviețuirea. Pentru că nu atingeau nici înălțimea pămîntenilor, adică aproximativ doi metri, și cu atît mai puțin pe a giganților de pe Kameria, care măsurau de două ori mai mult decît pămîntenii, ei formau cele mai operative echipe de intervenție și întreținere a instalațiilor celor două blocuri ale Centrului. De fapt, instalațiile care puteau înmagazina 10^{1000} octeți de informație erau darul pămîntenilor, în timp ce asigurarea energiei funcționării aparținea tisacilor. Cît despre uriașii kamerieni, ei își foloseau superdotarea intuitivă pentru a descoperi cele mai bune căi de descifrare a semnelor și limbajelor, asigurau optimul necesar în comunicarea din interiorul Ligii.

Imediat după ce sosi apelul lui Ymero, Consiliul Centrului de descifrări se întruni pentru a evalua situația. Văzură cu toții înșiruirea de semne pe

care Sen și Ason reușiseră să le obțină pe platou, pe trunchiul de con și în uriașa grotă a planetei cenușii. Ele erau deja prelucrate de computerele releului 84, dar astfel încît situația inițială putea fi recompusă. Ceea ce chiar cerură kamerienii, bănuind posibilitatea de a induce, în informația brută, o cale falsă. Ei nu puneau preț mare pe computerele, acceptate de oameni pînă la un punct, recunoscîndu-le totuși superioritatea în multe privințe : memorie, putere, precizie. Dar nici un kamerian nu fusese vreodată convins de computer pentru simplul motiv că fiecare din ei avea acces, instantaneu, la ceea ce știau și puteau ceilalți. Probabil o unitate inițială a ființelor se păstrase în timp, ori ei erau atît de asemănători în toate caracteristicile încît un singur individ putea colecta energia biotică a celorlalți pentru a răspunde unor sarcini care-l depășeau cu mult. Problema energiei pe planeta cenușie îi interesa foarte tare pe tisaci, drept care și ei ceruseră o vizualizare în ordinea inițială a faptelor. Pămîntenii, pentru care comunicarea era chestiunea fundamentală a mesajului lui Ymero, acceptară această revenire, considerînd că, oricum, computerele Centrului pot descoperi lucruri noi și neașteptate, la care nava de investigări sau releul, neavînd informația comparativă completă, nici sprijinul altor civilizații, nu puteau avea acces.

Cel mai mult avu de lucru sectorul de analiză. Mai întîi se procedă la unificarea măsurării timpului, folosindu-se ca bază de calcul cifra 5. Această bază convenea deopotrivă oamenilor care i se adaptaseră

pentru că anul calendaristic de 365 de zile putea fi fragmentat astfel încît unitatea să aibă baza 5. Pentru tisaci fusese ceva mai greu, deoarece ei trebuiau să folosească un calcul indirect, și anume să raporteze permanent timpul la spațiu. Pentru tisaci baza 5 era inteligibilă prin raportare la diametrul planetei. Cel mai mic arc de cerc al acestui diametru obținut prin folosirea bazei de calcul 5 era considerat unitatea spațială capabilă să ofere o unitate de timp. Iar timpul era măsurat de intervalul în care respectivul arc de cerc era străbătut, în rotirea planetei Tisac, de razele stelei roșii ce-o lumina. Cît despre kamerieni, baza lor de măsurare a timpului fusese totdeauna ceea ce, în cifre pămîntești, era simbolizat prin 5. La origini această unitate determinase proporția de aur a construcțiilor kameriene, care se raportau la înălțimea medie a unui kamerian. Oamenii aflaseră asta după ce se familiarizaseră cu civilizația lor. În mod normal, fiecare echipă lucra cu timpul ei tradițional, adică baza 6 pentru pămînteni, baza doi pentru tisaci și baza 5 pentru kamerieni. Atunci cînd însă se decreta stare de alertă, ca cum, se lucra cu unități unitare pentru spațiu și timp. La fel se lucra cu limbajul codului galactic. Apoi se trecea la decodificări.

După un timp de lucru care se măsura în 5 4 unități, echipa complexă a blocului de analiză formulă următoarele concluzii, pe care Ymero le primi pe stația releu :

— ceea ce se descoperise pe planeta din careul 85 era un sistem de comunicare prin simboluri ce mergeau într-o suită de la simplu la compus. Exista un semn de bază, de forma unei picături. Lui i se adăugau, sporind astfel semnificația mesajului, o mulțime de accesorii constînd în linii curbe și frînte, raze de cerc și așa mai departe, pînă la figuri cu adevărat complicate. Clasificarea tuturor semnelor, în număr de 5^8, indicase în final numai 5^2 tipuri care apăreau uneori în grupuri identice. Și computerul proiectase pe monitoare seria grupurilor. Acest tip de comunicare indica atitudini și fapte ale unor mesageri necunoscuți, precum și instrumentele prin care ei obținuseră modificarea mediului. De unde rezulta, afirmaseră oamenii, că existau mesageri; era sigur, spuneau kamerienii, că mediul fusese modificat în chip dezastruos și mesagerii se plasau în trecutul planetei cel puțin la un interval măsurabil în cifra 5^{20}. Cereau deci probele de sol la analiză, ori informații în legătură cu analiza lor de laborator. Tisacii înclinau să le dea dreptate kamerienilor, susținînd că respectivii mesageri dispăruseră epuizînd capacitatea vitală a planetei prin transformări succesive și ireversibile ale formelor de energie. Pur și simplu ajunseseră la o formă pe care neputînd-o stăpîni ori transforma în ceva utilizabil, nu le rămăsese decît să piară, după ce-și distruseseră planeta. Blocul de control al bazei planetare, care recepta și el concluziile blocului de analiză,

stopă în acest punct emisia, cerînd încadrarea concluziilor în parametrii inițiali : descifrarea codului. Nu aveau timp pentru concluzii marginale, deoarece nava de investigări de pe respectiva planetă trebuia să dispună de descifrare pentru a stabili eventuale contacte sau a căuta pista optimă de acces spre ele. Era doar o navă pămînteană și, în cadrul programului de investigări al Ligii galactice, pămîntenii erau cei ce se ocupau de zona comunicării intercivilizații.

*

* *

Codul, așa cum rezulta din comparația cu tipurile cunoscute, precum și din comparația contextelor unde apăruseră semnele aceluiași cod, indica faptul că fiecare dintre semne exprima un mesaj inteligibil și de sine stătător. Iar alăturarea unui alt semn (cel mult două) nu modifica mesajul inițial, ci îl completa. Astfel, semnul cel mai simplu indica viața, precum și o serie de acțiuni legate de viață. Următorul semn, care alătura o linie formei de picătură a primului semn, fu decodificată ca mișcare și, în contexte diferite, toate acțiunile legate de mișcarea vieții, inclusiv mișcarea gîndirii. Ymero obținu dezlegarea exactă a tuturor celor 5^2 semne. Cel mai interesant i se păru, la prima vedere, semnul care arăta o serie de raze de cerc plasate în jurul acelui semn inițial al ciudatului alfabet. Era interesant pentru că el însemna catastrofă ca și toate acțiunile legate de ea, fie pentru a o provoca, fie pentru a o

împiedica. I se dezvălui ceva dramatic întîmplat acolo, pe îndepărtata planetă cenușie din careul 85, o planetă sortită poate să rămînă doar o cifră în catalogul galactic. Poate ceva definitiv și ireparabil se întîmplase cine știe cînd, înainte de a fi existat Liga însăși.

Mesajul pe baza căruia se descifrase codul fu și el comunicat lui Ymero în termenii preciși ai Ligii. El află înfiorat despre istoria incredibilă a unei planete odinioară plină de viață. Inteligențele ei își dezvoltaseră, cu timpul, nu calitățile autopropulsive, ci pe cele autodistructive. Într-un fel, regreta că această primă însărcinare a lui pe stația-releu avea în obiectiv o astfel de civilizație. Dar, se gîndea el pregătindu-se să ia legătura cu „Ganymed" spre a-i comunica Irei concluziile cercetării, fiecare pildă rea poate fi bine folosită. Atunci cînd computerul îți indică 0 în loc de 1, asta nu înseamnă lipsă de informație, ci o informație de alt tip. Ymero voia să ia legătura și cu comandantul stației ca să-i spună cum are de gînd să-i schițeze teoria în legătură cu planeta cenușie. Termenii computerului i se păreau cei mai revelatori. Nu există deci în istoria unei civilizații un minus și un plus, un avans și un regres în cunoaștere, ci doar o acumulare continuă de fapte. Ea rotunjea posibilitățile de a vedea respectiva civilizație ca tip de demers față de natură, de cosmos. Prin intermediul acestei acumulări era posibilă analiza istoriei societății, așa cum, prin intermediul acumulării de fapte geologice se putea descifra istoria planetei. Ymero fu nevoit să-și întrerupă șirul gîn-

durilor. Primea semnalul că Ira se află pe recepție. Nava se apropia de sfîrșit cu survolarea suprafeței planetei, iar Teti prelucra de zor noile informații. Dacă releul avea să-i furnizeze vreo concluzie cu privire la informațiile anterioare, comunică Ira, atunci computerul general al navei le-ar putea lua în considerație. Și Ymero se grăbi să-i transmită performanțele codului descoperit pe planeta cenușie transpuse în codul galactic. De asemenea îi transmise conținutul mesajului filmat de Sen în grota ciudată de la pol. Era vorba, așa cum sintetiză Ymero pentru Teti, despre următoarele lucruri :

— formarea planetei, istoria existenței sale și sursele de energie de care dispunea. Atunci Ymero precizează că tisacii solicită informații speciale în cazul unor noi descoperiri ;

— apariția și dezvoltarea vieții. Formele superioare de viață care alcătuiau civilizația planetei ; kamerienii erau în mod deosebit interesați în privința tipului de civilizație ;

— condițiile de existență a vieții ;

— producerea catastrofei (cauze, condiții, urmări)

„Inadvertență", semnală Teti în timp ce prelucra mesajul, obișnuit cu faptul că oamenii, urmărindu-și gîndurile, pot deveni ilogici.

— Nu e nici o inadvertență, insistă Ymero. Mesajul e clar în această privință. A fost bine descifrat. E datoria voastră să descoperiți ce-a fost acolo. Încercați să obțineți noi infomații și să stabiliți un contact. Aștept să-mi comunicați rezultatul survolării

planetei. În funcție de asta stabilim planul următoarelor ieșiri în exterior.

După care se grăbi să întrerupă legătura și să se ducă la comandant. Voia să discute despre proiectul lui în legătură cu teoria unei civilizații continue. Faptul pe care-l remarcase Teti i se părea încă un argument în sprijinul teoriei sale. Iată, chiar mesajul conținea informații care se refereau la punctul terminus al unui proces. Atunci cine-l înregistrase ?

Comandantul îi ascultă în tăcere toată pledoaria. N-o comentă în nici un fel. Nu voia să intervină în experimentul psihologic pe care-l inițiase. Îi spuse doar, după ce Ymero termină toată relatarea, că trebuie luați în considerație doi factori :

— posibilitatea ca o teorie asupra descoperirilor de pe planetă să plece din alt punct decît aceasta. Ar fi fost bine deci să fie consultați specialiștii pe domenii ai releului ;

— posibilitatea ca nava să descopere lucruri noi, ce urmau să fie luate în considerație.

— Deci e prematur să mă apuc de lucru, se întristă Ymero.

— Deloc, îl contrazise comandantul. Comunicăm tuturor programul de lucru comun. Te rog să asiguri uniformitatea informării în legătură cu ceea ce consideri problemă centrală. Apoi, în timp ce fiecare își prelucrează datele de pînă acum în stilul lui propriu, conform necesităților profesiei, ești liber să faci la fel. Între timp cred că o să mai primești o comunicare de la navă. Deci ai la dispoziție cîteva ore pînă obții

rezultatele preliminare pe baza cărora poți ști în ce sens trebuie s-o iei.

— Deci mare lucru n-am de făcut, comentă Ymero uitîndu-se admirativ, dar și cu ciudă, la comandant.

— Ai imens : materia primă și ideea. Chiar dacă ipoteza ta va fi infirmată, tot e un punct de pornire. Iar dacă se va dovedi bună, ești un norocos. Intuiția în știință e un lucru necesar și minunat. Pe urmă, cîți cibernetícieni și-au trecut testele fără să aibă șansa unei astfel de planete ?

Ymero zîmbi împăcat și se duse să-i caute pe Olbia și Cezi. Voia să le comunice lor anume această bucurie de a fi intrat cu fruntea sus în echipajul stației-releu din careul 84.

SURVOLAREA

În timp ce nava, cu teleobiectivele, radiosondele și toate celelalte aparate pregătite, se mișca pe o orbită circumpolară corectîndu-și mereu poziția pentru a urmări linia meridianelor și a înregistra relieful, variațiile de temperatură, pregnanța cîmpurilor magnetice și de energie, măsura duratei zilei și a nopții, existența vînturilor și precipitațiilor, presiunea atmosferică la diverse altitudini, cei patru oameni aflați în interior citeau cu nesaț mesajul descifrat de baza planetară. El le vorbea despre faptul că planeta — al cărei nume decodificat era Lit — se desprinsese din steaua care-o lumina în urmă cu miliarde de unități temporale. Și aici pămîntenii

citiră în baza 5, înțelegînd că felul specific de măsurare a timpului pe Lit nu se putuse descifra. Suprafața ei se răcise treptat și se erodase apoi.

— Ca și la noi, remarcase Ira, urmărind mai departe ecranul. Apăruse mai tîrziu viața, după legi universale, adică venind din spațiu și proliferînd în mediul favorabil termic și chimic a lui Lit. Specia care cucerise supremația și transformase aspectul planetei, cea care-și spusese litiană, era bipedă, iar fiecare individ poseda la capătul membrelor ventuze de prindere, ceea ce-i asigura deplasarea în orice poziție, inclusiv pe versanții abrupți, ca și aderența bună la sol în cazul cînd ar fi trebuit să-și extragă hrana direct din el. Litienii nu aveau, conform descrierii, ceea ce s-ar fi putut numi cap, deoarece partea rotunjită de deasupra, care încheia aerodinamic trupul, nu concentra și materia nervoasă. Ea avea doar trei fante care corespundeau ochilor, sensibili la lumină și căldură în același timp, precum și una pentru respirație și hrană. Schimbul interior de substanțe se asigura în zona centrală a trupului, unde se concentrau materia nervoasă, aparatul digestiv și respirator. Pămîntenii citiră cu uimire că sfera spongioasă argintie avea în același timp funcție respiratorie și digestivă. De altfel ea era argintie din cauza bulelor de aer care asigurau respirația și a celor ce rezultau în urma metabolismului. Forma acelei sfere, citi Ason uluit, fără a schița totuși vreun gest, dăduse primul semn al alfabetului litian, acela care indica viața. Era vorba

de primul alfabet unitar al planetei Lit. Sen înțelese deodată că, mărit sau nu la scară, era vorba chiar de obiectul acela ciudat pe care-l adusese el în laborator după prima expediție la sol. Mesajul vorbea dealtfel, în continuare, de structura binucleară a celulelor acelui organ, menit să reziste mult, compensînd astfel folosirea lui intensivă. Pe măsura degradării unui nucleu, creștea și se dezvolta celălalt. Scheletul litienilor era exterior, arătînd ca un fel de dublă carapace din care rămîneau în afară doar cele două membre inferioare, cele două superioare, precum și terminația de contact cu exteriorul. Acest schelet, asemănător unei armături, era și foarte potrivit cu clima plină de precipitații a lui Lit. Dar rigiditatea lui îi făcuse pe litieni să dezvolte o civilizație de compensare, inventînd unelte ciudate pentru ochii unui pămîntean. Ele aveau flexibilitatea care lipsea mînuitorilor lor. Cei patru oameni văzură că, în decursul timpului, tehnica litiană se dezvoltase mai ales în sensul posibilității de control a acestor brațe flexibile ale agregatelor. Ele prelucraseră în primul rînd rezervele vegetale și animale ale planetei, apoi pe cele de lichid, trecuseră la forme superioare de energie, transformînd-o. Posibilitățile de regenerare ale planetei fuseseră depășite odată cu creșterea vertiginoasă și necontrolată a populației. Societatea litiană, deveniră unitară cu timpul, prin organizare și educație, avînd un limbaj comun, își atinsese maximum de dezvoltare odată cu descoperirea posibilității de a

folosi resursele interne de energie termică ale planetei. Ele fuseseră canalizate spre stratul superficial al scoarței pentru a menține temperatura necesară tipului de viață litian, aflat în pericol odată cu răcirea continuă a climei. Din ce în ce mai mult, resursele planetei fură epuizate. Pînă cînd, într-o bună zi, izbucniră din adîncuri radiații ucigătoare. Toată știința litiană nu le putu face față. Marea societate a planetei se fragmentă, căutînd locurile încă favorabile vieții, încercînd să creeze microclimate. Comunicațiile deveneau mereu mai grele din cauza radiațiilor care perturbau totul. Sentimentul singurătății invadă aceste societăți mereu mai mici și care n-aveau posibilitatea să se extindă. Aceasta era ceea ce ei numiseră catastrofă. În cele din urmă puterea radiațiilor devenise atît de mare, încît dispărură pînă și grupurile cele mai depărtate de focare. În locuințele lor subterane, ultimii liticni piereau. Mesajul, consemnat în marile grote de la pol, fusese gravat în litiana medie, unitară, de către cei care descoperiseră planeta la destul de puțină vreme după consumarea catastrofei. Ei transformaseră Lit în muzeu, nivelînd pe cît se putea solul lipsit de viață, folosind tocmai radiația care distrusese civilizația litiană. Acoperiseră planeta cu un strat sintetic favorabil vieții, obținut pe baza elementelor aflate în sol. Creaseră acea posibilitate de oglindire lenticulară ca pe o modalitate nu numai de conservare, ci și de regenerare viitoare, pe alte baze, a tipului litian. Reușiseră reproducerea artificială, redusă ca proporții, a centrului vital al

vieții : capsula argintie. Era în curs de adaptare la noile condiții de mediu și avea avantajul că putea folosi forma de energie existentă. Din păcate, mare parte din energia planetei se pierduse în spațiu, astfel încît, între cei doi poli, în interior, se căsca un gol uriaș. El adăpostea cea mai mare parte a muzeului, o adevărată reconstituire a civilizației dispărute. Odată cu pierderea de energie se pierduse și o parte însemnată a masei planetare. Ceea ce dusese la diminuarea serioasă a atmosferei. Ca urmare temperatura scăzuse și mai mult.

— Cine au fost vizitatorii ? întrebase Ganymed în șoaptă, cu ochii lipiți de ecran. Nu fac parte din Ligă.

— Cine știe... spuse Ira meditativ. Liga nu cuprinde decît zonele marginale ale galaxiei. Abia ne îndreptăm spre centru. Cine știe ce-i acolo.

Sen întrerupse imaginea și pentru cîteva clipe se înstăpîni liniștea.

— Eu cred, spuse el apoi, după ce-și drese vocea pentru a încerca să schimbe atmosfera, eu cred că avem informație multă, dar nu suficientă. Survolarea se apropie de sfîrșit. Propun să sintetizăm datele obținute. Ca planetograf o să furnizez nu numai harta litiană, ci și harta focarelor ei energetice, ca să știm încotro ne îndreptăm. Și pe urmă, dacă e într-adevăr vorba de o supercivilizație, abia devine interesant să vedem ce posibilități de contact există. În sfîrșit, eu m-aș duce să preiau datele și să le

sintetizez. O să văd cum se citește mesajul în contextul noilor date despre harta planetei Lit.

*

* *

Survolarea se apropia de sfîrșit. Ira supraveghea ultima corecție orbitală. Anunță restul echipajului că vor revedea, pentru ultima oară, polul nord. Ganymed propuse să fie aruncat un fanion, semn al trecerii pămîntenilor prin acele locuri. Dar Sen și Ason protestară, amintindu-i că mai bine ar fi să lase fanionul pe platoul circular de la polul sud, locul unde expediția descoperise lucruri atît de interesante. Și atunci priviră doar, în tăcere, suprafața cenușie de jos, care se derula încet, aluneca parcă înapoi într-o mișcare înceată, amplă, dezvăluind ochilor larg deschiși ai oamenilor mereu alte porțiuni de sol, mai netede sau mai accidentate, combinînd toate nuanțele de cenușiu aflate între argintiu și negru.

— Am impresia, comentă Ason, că vizitatorii care ne-au precedat și au încercat înaintea noastră să readucă planeta la viață au trecut pe aici de multă vreme.

— De ce ? nu pricepu comandantul.

— Dacă e adevărat mesajul descifrat, adică ei au acoperit solul cu o peliculă protectoare, atunci ea trebuia să fi fost uniformă prin compoziție, deci prin culoare. În măsura în care apar variații, adică particularizări, probabil e vorba de modificări. Ar putea fi pentru noi semnificative.

— Microorganisme ? Ce crezi ? întrebă Sen deodată captivat de idee.

— Oricum, își continuă Ason gîndurile, o culoare foarte închisă captează mai multă energie decît una deschisă și, cu timpul, poate modifica mediul ambiant. Dacă mai e vorba și despre microorganisme, atunci procesul poate fi accelerat. În sfîrșit, rămîne de văzut. Eu aș propune o ieșire pe undeva pe aici.

— Cum vreți, căzu de acord Ganymed. Vă propun să-i cerem lui Teti harta planetei, să tragem concluziile pe care le putem trage pe baza datelor de pînă acum, să stabilim programul tuturor ieșirilor pînă la sfîrșitul misiunii, chiar dacă n-o putem face în detaliu, și să cerem acordul releului.

— Comandante, puteți începe, să auzi vocea Irei, parcă șăgalnică. Survolarea s-a terminat. Am stabilit orbită staționară pînă la noi ordine. Teti și-a început treaba.

— Iar tu ai încheiat-o. Poți să vii la terminal să ne ajuți pentru concluzii.

— Mai am cîteva ore pînă la contactul cu releul. Așa că e tocmai bine, căzu ea de acord.

Nu peste multă vreme coama ei blondă lumină cabina ovală a terminalului, cu ecranul încă mut, dar cu indicațiile luminoase ale panourilor de control clipind de jur împrejur. Computerul central lucra.

Cînd, în sfîrșit, se auzi semnalul care anunța încheierea proceselor, ochii celor patru oameni se îndreptară avizi către ecran și putură vedea, mode-

lată la scară, imaginea întregii planete rotindu-se încet.

— Trei lanțuri muntoase mari, remarcă Sen. Fenomene de încrețire. Bazine uriașe. Aici trebuie că era apă.

— Dar e ceva totuși, culoarea e alta, insistă Ason.

— Trebuie numerotat totul după clasorul galactic. Altfel n-o să ne mai descurcăm. Să-l programăm pe M X s-o facă, își continuă Sen gîndurile.

Pe ecran continua să se rotească planeta Lit, care, după ce-și arătase partea ecuatorială, apărea acum mult înclinată, făcînd vizibil mai întîi polul nord, apoi pe cel sudic. Și cosmonauții văzură din nou uriașa pată întunecată de la polul sud, iar Sen comentă ca pentru sine :

— Ce-ar fi ca zonele întunecate să ascundă aceleași surprize ca și zona sudică ?

Teti, care nu stătuse între timp, le afișă valorile minime și maxime față de poziția zero, acea poziție ideală care ar fi alcătuit din întreaga planetă o sferă perfectă.

— Tot atîtea valori deasupra lui zero, cîte sînt și sub zero. Semn că uscatul trebuie să fi fost în proporție egală cu apa, observă Ira.

— La un regim termic ridicat circuitul apei trebuie că era rapid.

— Se pot trage o mulțime de concluzii din asta, inclusiv cu privire la densitatea biotică.

— Ar fi hazardat, îl potoli Ason. Nu te poți baza pe statistică la nesfîrșit. Mai trebuie să iei în con-

siderație o mulțime de alți factori. Nu toate valorile pozitive înseamnă medii favorabile vieții inteligente.

— Nu, dar știm din mesaj care au fost condițiile optime pentru ea.

— Trebuie să dispunem de o schemă cît mai plauzibilă a planetei în trecut, pe cînd era locuită.

— Dar schema actuală o avem ?

— Ne-o spune Teti, interveni Ganymed. Și n-ar fi rău dacă l-ați urmări cu atenție.

Imaginea se schimbă. Sfera rotitoare de pe ecran se coloră deodată în fîșii variind între roșu intens și albastru **întunecat.**

— Aveți harta termică, îi avertiză Sen, deși nu era necesar.

— Dar e harta unui moment. În plus, jumătate din planetă e în întuneric. Deci nu ne putem gîndi la climă decît în chip foarte mediat. Cît despre faptul că poți deduce din asta cum a fost clima în trecut, ar fi o aberație, mormăi Ason, pe care prudența îl făcea totdeauna circumspect.

— Totuși, nu se lăsă intimidat Sen, planetografia spune că există posibilități de analiză comparînd două serii de date obținute la un interval scurt de timp. Va trebui să repetăm survolarea înainte de a părăsi planeta, atîta tot. Apoi urmează să luăm în calcul unghiul de înclinație al axului lui Lit pe orbită, care este de 35° față de verticală. La fel distanța față de steaua care-l luminează, influența planetelor apropiate și a sateliților săi. În

sfîrșit, putem obține o hartă aproximativă. Să mai vedem vînturile, precipitațiile, presiunea atmosferică și așa mai depare.

— Observați, vorbi Ira pe neașteptate, că temperaturile cele mai ridicate nu sînt la ecuator, ci în zona nordică, puțin mai jos de pol ? Ce ciudat... Sen, dacă asta s-ar întîmpla pe Pămînt, în zona noastră ar fi tropicele. Imaginează-ți... Și Ira clipi într-un fel anume, cu melancolie... Ceva din vibrația acelei priviri se transmise ochilor lui Sen. Și lui îi era dor de pămînt, de locul împădurit de dincolo de Mediterana, unde trăise și se plimbase cîndva cu Ira. Pămîntul...

— Asta e din cauza înclinării pe axă a lui Lit. Dacă ar fi spre soare partea aflată acum în întuneric, temperatura cea mai ridicată ar fi spre polul sud.

— Da, așa e, conveni Sen cu vocea încă fără putere. Așa e, întări apoi scuturîndu-se ca de sub vraja unui vis.

— Bun, îl opri Ason. Dar măcar despre vînturi, precipitații și presiune atmosferică am putea afla care-i starea actuală.

— Stați să vedem, zise Ganymed apăsînd pe claviatură și uitîndu-se pe furiș, cu îngrijorare, la Ira.

Planeta le înfățișa traseul unor vînturi regulate, dintre care unele, ușor deplasate din cauza mișcării de rotație, acopereau spațiul dintre lanțurile muntoase și zonele joase, iar altele circulau, asemeni unor șerpi uriași, între ecuator și poli. MX indica

forța și înălțimea lor, iar Sen observă că, în ambele cazuri, valorile lor erau cu mult sub media celor pământene.

— Din cauza presiunii atmosferice scăzute, menționă Ason ca și cînd ar fi răspuns ridicării din sprîncene a lui Sen.

— Hai să vedem acum harta energetică, făcu Ganymed. Ea trebuie că e aproape definitivă. Aici o să ne lămurim repede. Și apăsă din nou pe butonul de schimbare a imaginii.

Zone luminoase, întunecate ori strălucitoare apărură pe globul rotitor din fața lor.

— Observați, spuse Ira care tăcea de mai mult timp, că în general zonele cele mai luminoase, cu radiații mari, sînt cele care au fost bazine acvatice.

Presupui că asta se întîmplă fiindcă scoarța litiană e acolo mai subțire ? întrebă Sen cu voce scăzută, de parcă și-ar fi adresat întrebarea lui însuși. Nu văd urme de fenomene vulcanice recente, continuă apoi. Dar văd în schimb că vînturile sînt un fel de punți de legătură între aceste zone luminoase și cele întunecate. Sînt vînturi magnetice sau provocate de radiații. De asta nici nu prea sînt urme de eroziuni proaspete.

— Nu te hazarda, îl potoli Ason. Uiți că plutim pe deasupra unui muzeu, iar compoziția solului a fost modificată. Poftim ! Și apăsă chiar el pe butonul de redare, cerîndu-i lui Teti să indice regimul de precipitații al planetei. Pe sfera rotitoare a lui

Lit nu se întîmpla mai nimic. Doar în zona polului nord Ason observă variații de culoare.

— Ce v-am spus ! triumfă el ! Acolo ar putea fi viață !

— Trebuie deci, se simți Ganymed dator să conchidă, să facem o ieșire acolo.

— Să nu ne pripim, interveni Ason. Dacă n-am epuizat informația existentă în grota de la polul sud, propun să ne întoarcem acolo.

Și cum restul echipajului fu de acord, Ira se duse să-i comunice lui Ymero ultimile rezultate și să ceară acordul stației pentru următoarele obiective ale misiunii de investigare.

ARII DE INTERES

După ce decodifică mesajul Irei, Ymero privi cu uimire hărțile planetei Lit și se hotărî rapid pentru o consultație care să urmărească mai multe piste : părerea specialiștilor stației, a reprezentanților Ligii și, evident, a celor de pe Pămînt. Nu știa dacă i se va permite un consum de energie atît de mare pentru a-și elabora teoria și, de aceea, se duse la comandant hotărîndu-se să înceapă expunerea de motive cu lucrul care i se părea cel mai important : faptul că, dincolo de civilizația litiană dispărută, se anunța existența unei posibile piste de contact cu o civilizație puternică dintr-o zonă încă neinvestigată a galaxiei. Comandantul îl ascultă cu interes.

— Mda, conveni el, s-ar putea să fie o cale. Chiar una bună pentru a elimina o serie de investigări viitoare. Fiindcă o civilizație care a procedat astfel cu o planetă, cunoaște probabil mai multe. Cine știe dacă nu cumva am atins limita unui alt sistem interplanetar și dacă nu intrăm abia acum în zona concentrării vieții din galaxia noastră. Merită să încercăm. Îți doresc succes !

Iar Ymero clipi copleșit deodată de importanța misiunii lui, a teoriei pe care începuse s-o alcătuiască numai grație unui experiment psihologic. Se duse la computer și pregăti programul de elaborare, care presupunea, pe de o parte, o sinteză de date cu privire la Lit, la civilizația dispărută și vizitatorii veniți din spațiu, iar pe de altă parte un chestionar cu probleme de pus în discuție. Era vorba în principal de căile de comunicare, de resurse naturale și posibilitatea de a le folosi, de energie. Avea de gînd să folosească toate capacitățile releului 84. E adevărat, își făcu socoteala, că e unul de tip submediu, dar aparține linei I de investigări și de aceea fiecare specialist concentrează de fapt mai multe domenii înrudite. Pe urmă, pe lîngă sectorul de investigare, cel de echilibru era bine reprezentat. El se ocupa de refacerea echilibrului în sfera comunicării, resurselor, energiei și bioticii după fiecare nou salt în domeniul cunoașterii. Pe urmă, Ymero voia să comunice datele și chestionarul tuturor reprezentanților Ligii prin intermediul bazei planetare din careul 71, cea care decodificase mesajul litian. Și se gîndise mai întîi la asta din cauza tisacilor care puteau mînui uriașe re-

surse cosmice și deci puteau asigura coloana de energie pentru legătura cu Pămîntul. În sfîrșit, voia să ceară instrucțiuni Pămîntului pentru direcționarea investigărilor și, ca urmare, a teoriei pe care-o construia.

După ce comunică echipajului stației tot ce avea de comunicat, iată ce răspunsuri primi Ymero. Sectorul investigări :

— specialistul în resurse, care era în același timp fizician și chimist, formulă următoarele ipoteze și cereri : 1. dat fiind faptul că solul are proprietăți deosebite, n-ar fi posibil să existe combinații inedite de elemente sau microorganisme înglobate în structura lui ? S-ar putea afla despre ce e vorba ? 2. Corelația sol-temperatură-radiații-ambient poate fi ameliorată prin implantarea vreunei forme de viață din cele cunoscute de Ligă ? Dacă da, care ar fi acea formă și în ce sens s-ar produce particularizarea ei ?

— Cezi, bioticianul secției investigări, voia să studieze în ce fel se obținuse reproducerea artificială a organului central al metabolismului unei ființe litiene și care ar fi fost căile ce se puteau presupune pentru întregirea lui ulterioară pînă la refacerea organismului în întregul lui, chiar dacă altfel structurat decît în trecut.

— Pet, cel însărcinat cu asigurarea energiei necesare stației, se interesă de natura radiațiilor și de reglajul intensității lor cu ajutorul unui sunet. I se părea că aici e vorba despre ceva încă nefolosit în Ligă și care ar fi util avansului cunoașterii.

— Planetograful fu interesat de modalitățile prin care litienii reușiseră să piardă o parte atît de importantă din masa planetei, ceea ce avusese efecte dezastruoase asupra vieții. El considera că refacerea masei, eventual prin bombardament meteoritic, ar fi fost o soluție de cercetat. Cerea să se studieze această ipoteză.

— Specialistul în coduri de comunicare prelucrase pe cont propriu mesajul litian pentru a izola tot ceea ce, în cuprinsul lui, constituia indiciu al civilizației de impact, cea care făcuse din planeta Lit un muzeu. El încerca să modeleze o imagine a posibilităților acelei civilizații și ajunsese la rezultate pe care le considera surprinzătoare. Îi oferi lui Ymero următorii parametri : 1. puterea de transformare a energiei de către navigatorii veniți cu una ori mai multe nave, o dată sau de mai multe ori, pentru a depista spre ce se îndreaptă civilizația litiană și pentru a preface întreaga planetă în muzeu ; 2. credința acelor navigatori — sau mai exact a civilizației din care proveneau — despre progres și regres din moment ce conservaseră planeta în loc să intervină pentru a împiedica producerea catastrofei ori, cel puțin, după aceea, pentru a ajuta regenerarea vieții pe căi naturale. Specialistul în coduri avea și o cerere : să se afle, dacă se putea, codul acelor navigatori necunoscuți, știut fiind că orice muzeu posedă măcar indicatoare de folosire.

— Medicul releului, care făcuse toată viața același lucru, adică trecuse prin cîteva stații-releu în calitate de medic, era considerat, de către colegii lui, îngust și plafonat în ce privește cercetarea de perspec-

tivă. Dar pentru că avea multă experiență și știa să descopere, după semne numai lui cunoscute, cele mai ciudate boli aduse din spațiu de către navigatori, era păstrat cu sfințenie în releele din linia unu, care alcătuiau frontul de înaintare spre adîncimile cosmosului. El fu interesat în mod deosebit de structura celulară a materiei vii, de cele două nuclee care se continuau unul pe celălalt în aceeași celulă, păstrînd totuși echilibrul în interiorul unei singure membrane. Voia să știe cum fusese produsă artificial această celulă, dacă ea se putea reproduce autonom, care-i metabolismul, în sfîrșit, ce-o apără și ce-o poate distruge.

Sectorul de echilibru al stației-releu nu rămase mai prejos cu solicitările de tot felul. Ymero le compară cu cele provenite din sectorul de investigări, procedă prin reducere la limită și conchise că ceea ce se ivea la orizontul umanității era nevoia de a-și păstra identitatea în fața unei noi forme de civilizație. De altfel, asta era problema întregii Ligi galactice. Solicitările formulate de baza planetată din careul 71 erau următoarele :

— kamerienii insistau supra problemei timpului, considerînd că el și nu spațiul alcătuiește unitatea primordială a cosmosului. Această ciudățenie a civilizației kameriene, pe care oamenii n-o înțeleseseră niciodată pe deplin și n-o putuseră accepta nici după ce Liga adoptase baza de calcul kameriană în problema timpului, explica de altfel și felul deosebit al acelei civilizații, pentru care edificarea construcțiilor exterioare era superfluă, deoarece timpul nu trebuia fixat

în acest fel, ci păstrat în mobilitatea lui, ceea ce însemna construcția de sine mai mult decît a individului, a întregii societăți vii ca unitate. Iată de ce kamerienii considerau că mesajul litian trebuie citit în acest mod și cereau datările exacte le tuturor descoperirilor, afirmînd că acestea sînt semnele nu numai ale drumului descendent al civilizației litiene, ci și ale unui viitor drum ascendent.

— Tisacii se bucurară cel mai mult pentru faptul că Ymero voia să transmită mesajul său tuturor membrilor Ligii folosind baza planetară și energia pe care-o putea furniza. Ei știau că planeta Lit dispune încă de resurse energetice uriașe, chiar dacă ele se manifestau prin radiații care distruseseră viața prefăcînd o parte din masa planetei însăși în particule ce se pierduseră în spațiu. Care s-ar fi pierdut încă dacă cineva, venit nu se știe de unde, n-ar fi stopat acel proces. În ce fel fusese stopată pierderea de energie era lucrul care-i interesa în primul rînd. Și cereau în plus informații despre sistemul planetar căruia aparținea Lit, despre steaua albă aflată în centrul lui : ce putere energetică are, ce masă, ce reacții caracteristice se petrec în centrul ei. Erau dispuși, dacă Liga i-ar fi sprijinit, să îmbunătească regimul energetic al planetei fără a-i furniza surse noi, dar astfel încît caracterul nociv al surselor să dispară.

— Alte trei civilizații ale Ligii solicitară fiecare urmărirea unor aspecte care interesau propriile lor civilizații sugerînd, în același timp, direcții noi de investigare. Ymero le inventarie urmărind doar unghiul de incidență al acelor aspecte cu programul de

cercetări al Ligii și cu sectorul care revenea pămîntenilor în acel program, făcîndu-și socoteala că toate cererile particulare se elimină de la sine din cauza timpului limitat de investigare, iar respectivele civilizații n-au decît să-și trimită solii pentru urmărirea unor lucruri care le interesau în mod particular. Astfel încît, în final, reținu cererea siliconilor din careul 80 de a se cerceta baza minerală a scheletului ființelor care trăiseră pe Lit, în cazul cînd lucrul acesta era posibil grație mesajelor descoperite ori acelor memorii lenticulare ale solului planetei. A doua chestiune pe care-o reținu Ymero era pusă de zburătorii planetei gigant din careul 43, indivizi ciudați, care dispuneau de un sistem dublu de deplasare — la sol și în aer — avînd membrele superioare situate mult spre spate, aproape de centrul de greutate și rotindu-se în articulații cu viteze capabile să înșurubeze trupul în aer. Din cauza acestor posibilități native, zburătorii nu-și făuriseră echipamente de zbor artificiale și, ca urmare, intraseră în Ligă abia după ce fuseseră descoperiți de navigatori cosmici. Pentru ei, mai mult decît din imagini, universul era făcut din sunete. Capacitatea unică între membrii Ligii de a percepe sunete într-un spectru foarte larg, ca și faptul că-și dezvoltaseră încă de timpuriu tehnica în acest sens, făcea de neignorat aportul lor la direcționarea cercetării în zonele de investigare. Chiar și stațiile-releu pămîntene erau dotate cu aparatura zburătorilor pentru captarea celor mai fine și depărtate sunete venite din spațiu. Sugestia lor era prin urmare legată de sunete și Ymero se hotărî s-o ia în

consideraţie cu cea mai mare seriozitate. Ei cereau navei de investigări pămîntene să folosească întregul spectru de frecvenţe de care dispunea pentru a descifra pe baza lui căi de pătrundere în muzeul planetar şi, de ce nu, de contact cu civilizaţia care alcătuise acel muzeu neobişnuit. Zburătorii plecau de la faptul că modulaţia sunetului dusese la variaţia radiaţiei în grota plină de semne de pe Lit şi construiseră o serie de ipoteze care toate aveau în centrul lor existenţa unei civilizaţii cel puţin la fel de dotată pentru sunete ca şi a lor. Se ofereau să sprijine misiunile viitoare pentru stabilirea contactelor cu respectiva civilizaţie.

În sfîrşit, Ymero se hotărî să păstreze în inventarul de probleme nerezolvate una din chestiunile arzătoare ale civilizaţiei lenticulare de pe planeta verde, aceea care-o încîntase atît de mult pe Olbia. Mesajul lor presupunea că tot ceea ce observaseră pămîntenii pe solul planetei Lit ca avînd capacitate mimetică şi formă lenticulară, nu reprezenta capacităţile solului pur şi simplu, ci o formă neevoluată, deci încă neautonomă, de viaţă lenticulară. Era de presupus că ea fusese implantată de către vizitatorii planetei cu speranţa că se va dezvolta pe cont propriu. Era de cercetat deci acest lucru, cum şi posibilitatea ca această formă de viaţă să se dezvolte în convieţuire cu formele vechi, care s-ar fi putut regenera prin ameliorarea planetei.

Ymero încercă să-şi păstreze cumpătul în toată acesată avalanşă de întrebări şi cereri. Nu voia să piardă nici firul propriilor sale idei şi, mai ales, nu

voia să irosească timpul atît de prețios al celor de pe „Ganymed". Se hotărî deci să înregistreze mesajul venit de pe Pămînt, din careul zero al Galaxiei, și să-i acorde prioritate față de toate celelalte. El suna astfel : „Felicitări. Necesară misiune suplimentară. Toate capacitățile îndreptate spre stabilirea contactelor inter-civilizații. Trimiteți probele. Succes !"

Ciberneticianul se grăbi deci să-i comunice Irei faptul că misiunea lor va fi urmată de o alta și să le ceară navigatorilor ca următoarele ieșiri în exterior să se facă în zona polilor și a ecuatorului, urmărindu-se în principal descoperirea unor căi de contact cu civilizația venită din spațiu, dar și posibilitățile de trezire la viață a planetei Lit, precum și resursele ei naturale și energetice. După care, ceva mai relaxat, Ymero se duse să-i întîlnească pe prietenii lui, Cezi și Olbia, dornic să comenteze cu cineva toate acele descoperiri din careul 85 care-l aruncaseră pe el, cibernetician aflat încă la începutul carierei, într-o asemena zonă plină de agitație.

Cei doi aveau puțin timp liber pînă la sintezele pe care trebuiau să le pregătească în legătură cu cele trei misiuni de investigare aflate în curs în careul 85. Cezi lucra în sectorul de investigări, iar Olbia în cel de echilibru. Intrînd, Ymero îi cuprinse pe amîndoi într-o singură privire și se simți deodată bine. O senzație de căldură îi invadă trupul, iar respirația deveni mai ușoară, ca demult, pe Pămînt.

— Mă simt cu voi de parcă aș fi acasă, le spuse. Am în cap atîtea sugestii și ipoteze, încît mă simțeam aiurit. Am impresia că eu și teoria mea ne

pierdem cu totul. Nu știu ce-o să iasă din experimentul ăsta. Aș vrea să nu pierd din obiectiv perspectiva umană. Dacă s-ar putea, chiar relația om—natură în condițiile acestei noi planete.

— Perspectiva asta trebuie întregită cu una care să se refere la relația om-univers în sens mai larg, îi spuse Olbia privindu-l cu o anume pasiune și speranță. Nu tot ce există în univers poate fi implicat în circuitul vieții omenești. Există forme de viață diferite, cărora trebuie să le căutăm punctele de convergență și de divergență față de tipul uman. După cum există și medii naturale diferite. Navigăm printre toate astea. Vreau să spun înaintînd, pentru că spațiul galaxiei nu cunoaște sensul înainte și înapoi decît dacă ne raportăm la Pămînt..

— Cum se vede că lucrezi în sectorul de echilibru! Dar ai dreptate, nu numai la Pămînt trebuie să ne raportăm, ci și la un moment pe scara timpului pămîntean, o susținu Ymero, care se gîndise și el să atingă, în teoria lui, ideea progresului și a regresului, idee ce implica raportarea la un ax temporal.

— Fie cum zici, conveni Olbia. Dar trebuie să ai grijă permanent de faptul că teoria ta este numai în ce-l privește pe comandantul releului un experiment psihologic și numai în ce te privește pe tine un test al capacităților umane. Dar prin concluziile ei, ea poate servi nu doar umanității, ci întregii Ligi. De aceea trebuie să ajungi la lucruri de interes comun, care să intereseze diverse tipuri de civilizație planetară. Prin urmare să nu raportezi totul doar la

scara timpului pămîntean, chiar dacă folosești pe parcurs baza de calcul 5, ci să te gîndești că nu există un unic ax al timpului care măsoară dezvoltarea vieții. După cum nu există o cale unică de parcurgere a Universului.

Așa era. La asta Ymero nu se gîndise foarte serios. Va trebui, își spuse, să revăd toate sugestiile și întrebările reprezentanților Ligii ca să disting din asta ce perspective diferite au. Olbia continua să vorbească și Ymero făcu efortul s-o asculte din nou :

— Asta nu înseamnă să-ți pierzi individualitatea ta omenească, ci numai să vezi în ce fel ești tu deosebit și gîndești în parametri deosebiți de alții.

— Să nu uiți, interveni pe neașteptate Cezi, că nu numai pretextul, ci chiar motivul teoriei tale e dat de o anume misiune de investigare : aceea de pe planeta Lit. Ea trebuie să fie mai mult decît exemplul de bază al teoriei tale, chiar dacă este și asta. Tot cu computerul trebuie să conlucrezi pentru informații referitoare la alte misiuni de investigare, la civilizații descoperite de oameni ori de alte nave ale Ligii.

— Da, știu, se însufleți Ymero. Lit pare să fie un caz deosebit încă de la început prin faptul că acolo nu se ascund doar problemele unei planete și unei civilizații, ci și calea spre cunoașterea altora. Cu asta chiar am de gînd să încep expunerea de motive. Toate celelalte concluzii cu privire la tipul misiunilor de investigare, la dezvoltare, la timp și spațiu în sens uman ori în sensul altor civilizații, la resurse naturale și energetice, la comunicare în interiorul galaxiei

aș vrea să le ating plecînd de la această premisă. E adevărat poate că afirm prin asta un punct de vedere pur și simplu omenesc. Dar oare, în cadrul Ligii, nu este datoria oamenilor în primul rînd să se ocupe de zona contactelor ? Iar computerul, firește, o să-mi ofere nu numai ajutorul, ci și limbajul teoriei

— Da, așa e, conveni Olbia melancolică. Ești cibernetician și prin urmare unul din puținii fericiți pentru care specialitatea oferă deschideri către înțelegerea întregului. Ai noroc. Comandantul te-a ales bine...

REZULTATE NOI

Se apropiau încet de ecuator, căutînd un loc de pozare. Ganymed voia să găsească locul optim, la poalele unui versant muntos și lîngă un fost depozit de apă. De altfel MX le și indicase coordonatele lui. Numai pilotarea manuală a navei, în apropierea acelor colți abrupți de stîncă, da prilejul celorlalți membri ai echipajului să privească împrejurimile.

— Nu pare să fie nici o mișcare, remarcă Ason dezamăgit.

— Nu se știe niciodată, spuse Ira, copleșită încă de cele două expediții anterioare.

Se considera o ființă norocoasă. Deși nu ea fusese cea care ieșise în exterior, totuși aparținea acestei echipe. Aruncă o privire fugară blocului de codificare al lui Teti. El tocmai sfîrșea operația de codi-

ficare a expediției anterioare făcute la polul nord. În ciuda părerii echipajului că nava trebuia să se întoarcă la grota din sud, releul, din nevoia de a obține informații despre ceva încă necunoscut, ceruse ca ieșirea să fie totuși stabilită pentru emisfera nordică, acolo unde Teti indicase umiditatea cea mai mare. În acest timp, dincolo de pereții subțiri ai navei, Ason și Sen, ieșiți din nou în această zonă a ecuatorului, aveau să ia ultimele probe și imagini înainte de decolarea spre stația-releu.

*
* *

— Raportat la rest, ceva ar trebui totuși să fie, se însufleți Sen. Mai ales că, în comparație cu polii, aici a existat viață intensă odinioară.

— În sfîrșit, o să vedem, mormăi Ason. Vino să ne pregătim. Uite avertizoarele de pozare. Am ajuns.

Ason o porni spre cabina scafandrelor, despicînd parcă aerul bun și dens al încăperii cu fruntea lui mare, bombată și plină de cute subțiri. Iar Sen avu vreme să privească în jur, să se lase luminat de privirea albastră a Irei și să-i răspundă cu un semn abia bănuit de speranță și de bucurie. Pe urmă Ira rămase în urmă, rezemată de hublou, clipind rar. Teti semnaliza terminarea operației de codificare a mesajului către releu și Ira continua să stea nemișcată, cu trupul încă pe jumătate întors spre interiorul cabinei, dar urmărind cu privirea fîșia îngustă de sol aflată lîngă navă, aceea pe care aveau să se îveească în curînd, în costumele lor de protecție, cei doi pămînteni. Începuse numărătoarea inversă care-o

anunța că se apropie clipa emisiei. Se scutură ca de sub o vrajă și se îndreptă în grabă spre cabina controlului orbital, acolo unde se afla terminalul prin care păstra legătura cu Ymero. Se așeză la pupitru, deodată calmă, și începu să transmită :

— Polul nord — condiții naturale de viață, în ciuda temperaturilor mai scăzute decît cele ce caracterizaseră viața litiană, ca și a precipitațiilor mici.

Ira își imagină, în timp ce transmitea, pădurile cu frunzișul lor roșu foșnind în bătaia vînturilor calde, ascunzînd în desișul lor acele vietăți jumătate plantă și jumătate animal, flori mișcătoare care-și trimiteau prada în pîntecul solzos al cine știe cărei vietăți, ori capete cu ochi rotunzi, fosforescenți, ițindu-se din desișuri de frunze care nu erau altceva decît propria lor blană sau, oricum, învelișul ce le asigura, prin fotosinteză, o parte din energia vitală. Apoi Ira își imagină acele ape verzi și grele care acoperiseră cîndva jumătate din planeta cenușie cu spuma lor gălbuie, feruginoasă, spărgîndu-se de țărmurile întunecate și aruncînd icicolo ființe parcă fără schelet, ce dispăreau unduitoare sub pietrișul umed, căutîndu-și o nouă cale spre apă, în timp ce eliminau încet lichidul care le dăruia, pentru o vreme, posibilitatea de a trăi în afara mediului lor.

În sfîrșit, Ira comunică stației informațiile în legătură cu istoria litiană și nivelul civilizației în clipa cînd survenise catastrofa. Ea accentuă în special asupra a ceea ce considera a fi fost greșeala

principală a acelei civilizații. Imediat ce fuseseră destul de puternici, alcătuind o lume care arăta asemănător pretutindeni, litienii transferaseră aparatelor grija folosirii energiei. Lit se acoperise de o rețea de prisme de descompunere a energiei acumulată în miezul fierbinte al planetei. Ceea ce nu se putea utiliza, radiația nocivă, era expulzat în spațiu. În acest fel civilizația ajunsese la limită. Nu existase acea căutare continuă care să facă spiritele ei să vadă eroarea și s-o îndrepte. Unitatea civilizației și lumii, lipsa oricăror păreri contrare, făcuse poate să adoarmă atenția. Și cînd observaseră asta era prea tîrziu. Puterea aparatelor fusese depășită de aceea a radiației care se împrăștia singură în spațiu. Navigatorii stelari veniți din centrul galaxiei după catastrofă fuseseră de altfel atrași spre Lit ca spre un far ce semnaliza la distanțe uriașe, prin descompunerea explozivă a materiei.

Ira manevră cu dexteritate claviatura care semnaliza trecerea la un flux de informații diferit și începu să transmită sinteza cu privire la expediția de la polul nord. Ason și Sen găsiseră viață, același soi ciudat de încrengături care amestecau vegetalul și animalul. Erau vietăți pipernicite, cam de mărimea unor insecte, cu deplasare lentă, cu înveliș brun-roșcat. Ason considera asta cea mai de seamă descoperire și rugase să se comunice că se putea, pe baza ei, proceda la regenerarea vieții în conformitate cu natura. I se părea că ceea ce se obținuse în chip artificial astfel încît să reziste la radiațiile

uriașe, nu era o soluție viabilă. Viața trebuia ajutată să se înstăpînească în toată complexitatea formelor ei, trebuia refăcută armonios. Cu asta Ira terminase ultima parte a mesajului și aștepta din partea lui Ymero instrucțiuni. Acesta îi comunică doar două lucruri :

— după această ultimă expediție la ecuator „Ganymed" avea să se întoarcă pe stația-releu pentru refacerea rezervelor în vederea atacării următorului obiectiv : cei doi sateliți ai planetei a șasea din sistemul stelei albe a lui Lit.

— Sen urma să se întoarcă pe Pămînt, prin decizia Centrului spațial de investigări din careul zero, ducînd cu el toate probele și informațiile de pe Lit.

După care Ymero încetă brusc transmisia, fără ca Ira să fi avut vreme să întrebe ceva.

*
* *

În timp ce, în cabina controlului orbital, Ira primise această veste tulburătoare, Sen, neștiutor cu privire la viitorul său, escalada, alături de Ason, peretele abrupt al unui masiv muntos plin de colți ascuțiți și primejdioși pentru costumele lor. Masivul țîșnea de undeva dintr-o regiune care trebuie să fi fost mult sub cota zero și părea înălțat în vremuri mai noi, printr-o rupere brutală a straturilor. Neerodat, muntele își arăta feluritele roci, adevărată tentație pentru Sen, care se oprea culegînd cu grijă probe în capsulele oferite prompt de maicul PX.

— Ar fi o treabă minunată pentru un arheolog, comentă el privind cu părere de rău în sus, spre vîrful pe care voiau să-l atingă.

— Vor veni și arheologii, îl asigură Ason. Acum hai să ajungem pînă la pintenul de colo și să ne oprim puțin.

Urcușul începu din nou, chinuitor, cu opriri în poziții greu stabile, unde fiecare lua probele pe care le considera necesare, Ason căutînd pretutindeni medii favorabile vieții, iar Sen tipuri de roci. Pintenul de stîncă le apăru deodată exact deasupra capului, cu structura lui sticloasă, rezultată parcă din topirea rocilor, așa cum văzuseră cei doi la polul sud. Ason privi cu atenție stînca, apoi pe Sen, dar nu spuse nimic.

— Să fie vorba de aceeași tehnică pe care o știm ? nu se putu abține Sen.

— S-ar putea. Dar pentru prima oară cred că s-ar putea să fie tehnica litiană însăși. Oricum, prin această zonă nu par să fi ajuns alți vizitatori.

— Cine știe... mormăi Sen făcîndu-i semn lui PX să fixeze cablul cu care, fiecare din ei, avea să fie tras deasupra, pe suprafața plană a pintenului.

Primul ajuns acolo fu Sen însuși, apoi Ason. Se aflau pe o suprafață îngustă, aproximativ dreptunghiulară, netedă și sticloasă, ca și cînd o materie topită, densă, s-ar fi închegat brusc, păstrînd încă, vag, forma valului care aluneca spre margine. Peretele abrupt din spatele pintenului de piatră avea o fantă de cîțiva metri înălțime și cam un metru lățime.

— Vezi ? întrebă Ason mai mult din ochi.

— Nu ne scapă, îl asigură Sen în timp ce încerca să ia o probă din stratul sticlos. Să-l trimitem pe PX înainte.

— Dacă lasă probele aici, conveni Ason prudent. Și curînd după ce micul PX pătrunse prin fanta întunecată, îl auziră emițînd semnale liniștitoare. Cei doi oameni se priviră zîmbind și se îndreptară cu grijă către peretele abrupt. Înăuntru văzură o încăpere joasă, săpată direct în stîncă și ai cărei pereți aveau aceeași suprafață sticloasă, provenită parcă din topirea rocilor. Deasupra o deschidere îngustă, de formă circulară, asigura pătrunderea luminii din afară. Mijlocul acelei încăperi era ocupat de o piramidă cu baza triunghiulară și laturile alcătuite de asemeni din triunghiuri echilaterale. Lîngă ea, pe coridorul îngust de trecere, ședea PX, rotindu-și ușurel senzorii.

— Poate fi una din prismele de descompunere a radiației, bănui Sen amintindu-și decodificarea unuia din textele întîlnite la polul sud.

— Cine știe... Oricum, pare un vestigiu litian. Cred că știau să topească rocile. S-ar putea ca la polul sud să fie în mai mare măsură decît credeam mîna lor.

— O să vedem.

— Eu cred, vorbi Ason parcă alegîndu-și cu grijă cuvintele, că funcționarea acestei prisme era reglată de sus, direct de către radiația solară. La un anumit cuantum al radiației probabil se declanșa aici un anumit proces.

— Prin descompunerea luminii sau cum ?

— Va trebui să semnalăm obiectul și să formulăm ipoteze. Misiunea noastră e doar de investigare.

Drumul pînă la vîrf fu cel puțin la fel de chinuitor. Nu primejdiile necunoscute ale unei planete străine erau cele care-i amenințau pe cei doi navigatori, cît greutățile oricărei ascensiuni, așa cum fuseseră atîtea în perioada antrenamentelor de pe Pămînt ori de pe Marte.

— Nu-i ușor să cucerești cosmosul, spuse Ason privindu-și cu ochi critic coechipierul.

— Într-un fel, confirmă acesta. Dar ce bine e ! De fapt, noi transmitem viața mai departe în spațiu, asta facem. Vreau să spun viața pămînteană.

— Eh, viața e viață, de orice fel ar fi, spuse melancolic Ason.

Cei doi oameni urcară apoi în tăcere pînă atinseră vîrful masivului. De sus se zărea, pînă la orizont, peisajul cenușiu, luminat de soare. Se aflau la capătul unui lanț muntos.

— Ce minunată trebuie să fi fost această planetă vie ! exclamă Ason cu regret.

— Ce minunată va fi ea din nou cîndva, îl completă Sen. Noi n-o s-o mai vedem, dar vom rămîne primii pămînteni care au crezut acest lucru.

Se auzeau semnalele navei, semnale cu care ea își urmărise permanent navigatorii. Cei doi cerură capsulele de zbor și decolară împreună cu PX și cu toate probele adunate în acea ultimă și rodnică expediție.

ÎNTOARCEREA

„Ganymed" decolase înscriindu-se pe orbită cu a doua viteză cosmică. În timp ce laboratoarele începuseră sortarea probelor și pregătirea primelor preparate, iar Ason, Ganymed și Sen clasau filmele și celelalte rezultate ale misiunii, Ira, care terminase supravegherea navei pentru atingerea parametrilor necesari zborului, avea în față un răgaz destul de mare pînă cînd urma să se aplece din nou asupra pupitrului pentru a urmări cuplarea pe stație. Ar fi trebuit, evident, să se ducă alături de ceilalți, ca medic ce se afla, și să separe din mulțimea de probe eventualele substanțe ori microorganisme capabile să producă, în contact cu mediul urban, boli sau, dimpotrivă, vindecarea unor boli. Să înceapă chiar testele de laborator. Dar nu putea, pur și simplu nu putea încă să dea ochii cu Sen. Își strînse capul între palme și, cu coatele sprijinite de pupitrul lucios, se lăsă în voia gîndurilor. Cîtă vreme era de cînd plecaseră de pe Pămînt ? Sau de cînd se antrenau împreună la Centrul spațial înainte de prima misiune ? Și de cînd se cunoșteau ? Ira n-ar fi știut să spună. Pierduse socoteala anilor pămînteni. Teti i-ar fi putut spune, dar prefera să nu-l întrebe. Știa că timpul navigatorilor se măsoară în misiuni, că spațiul le oferă, în schimbul alegerii lor, o tinerețe atît de lungă, încît nici un pămîntean nu o putea măcar bănui. Pămîntul era pentru ei un sentiment permanent și amintirea exactă a momentului cînd începuse aventura zborului în Cosmos. Ira știa, ca și Sen, ce însemna Pămîntul atunci cînd

plecaseră în prima misiune. Dar oare cum mai arăta el acum ? Se simțea, după ce aflase despre chemarea lui Sen acasă, ca și cînd ar fi pierdut, odată cu el, imaginea însăși a acelui Pămînt. Nici nu bănuise cît de mult însemna pentru ea faptul de a fi avut alături, în toate misiunile, un alt pămîntean. Nu un om. Ci o ființă alături de care trăise evenimentele primei tinereți, cea adevărată și care arăta ca a tuturor oamenilor. Ira știa că nu mai există de mult nimeni din familia ei și nici din a lui Sen. Și că, întorcîndu-se pe Pămînt, n-avea să mai existe, în curînd, nici Sen însuși. Oricît de greu ar fi fost, trebuia să-l pregătească înainte de a afla acest lucru de la comandantul stației-releu. Pentru un navigator de investigare momentul întoarcerii pe planeta natală era cel mai greu. Oricît de mult ar fi dorit fiecare să revadă planeta albastră — și acesta era visul întregii vieți — împlinirea lui însemna totuși sfîrșitul. Puțini erau cei care plecau din nou, de obicei aproape, în sistemul solar, ori la vreo bază planetară. Și mai puțini ajungeau pe stațiile-releu. Ira oftă ridicîndu-se.

În laborator cei trei munceau concentrați, manipulînd cu atenție brațele mecanice care, dincolo de peretele transparent, în mediu steril, sortau bucățile de rocă.

— Sen, spuse Ira — și vocea ei era o chemare și o rugăminte. El o privi mirat și bucuros, îndreptîndu-și umerii și rezemîndu-se de speteaza mobilă, legănîndu-se o clipă pînă cînd se află cu fața spre Ira.

— Vreau să-ți spun ceva în legătură cu ultimul mesaj al lui Ymero, continuă ea privindu-l cu grijă.

— Mie ? nu-i veni lui să creadă. Acum ? continuă apoi privind dezorientat în jur, dincolo de pereții transparenți atît de plini de mișcare.

— Da, încuviință Ira mai mult cu ochii, mișcînd abia bănuit buzele și făcîndu-i semn s-o urmeze.

Sen se ridică supus și ceilalți doi nu văzură ochii fericiți care-i luminaseră fața pe cînd ieșea. După cum nici el nu văzu paloarea așternută o clipă pe fruntea lui Ganymed, tristețea care pluti imaterială în laborator, în jurul celor doi oameni, cînd Ason află despre chemarea lui Sen pe Pămînt.

*

* *

— Ce face ? întrebă Ganymed în timp ce se pregăteau să se prezinte la raport la comandantul stației.

— Nu știu, șopti Ira și ochii ei albaștri se lărgiră o clipă, umezindu-se. Sper să fie tare.

Și într-adevăr, pe chipul lui Sen, deodată săpat în piatră, nu se putea citi nimic. Chiar comandantul stației fu impresionat și făcu, puțin stîngaci, gestul de a-i strînge mîna, gest desuet și atît de omenesc, încît Ira plecă ochii, iar lui Sen i se albiră buzele. El măsura astfel, după reacția celorlalți, iremediabilul care i se întîmplase. În adîncul sufletului însă îi coborîse un fel de liniște ciudată, întreruptă cînd și cînd de un fel de accese repede reprimate care prevesteau plînsul. Știa că numele

acestor accese e neputința de a face ceva, de a-și schimba în vreun fel destinul.

Mai tîrziu, singur în naveta spațială, înainte ca ea să fi atins viteza maximă, iar Sen să fi intrat în conservare, își rememoră totul, tot ceea ce însemnase și făcuse el pînă atunci. Era o problemă de păstrare a echilibrului interior, asta știa. Și mai știa că trebuie să ia în considerație cîțiva factori : opțiunea pentru meseria de planetograf de investigare, dragostea pentru Ira, rațiunea lui omenească și, mai ales, ceea ce provocase întregul șoc : chemarea pe Pămînt. Într-un fel, să-ți alegi meseria însemna să-ți alegi viața, un mod anume de a traversa timpul, diferit de al oamenilor care nu-și părăseau planeta natală. Obișnuința cu vitezele uriașe, care depășeau cu mult viteza proceselor biologice, îi păstra tineri pe navigatorii stelari. Știa că despărțirea de Ira va fi definitivă. Dar asta nu însemna și pierderea dragostei pentru ea. În fond, aleseseră în același timp să devină navigatori. „În același timp..." șopti, simțind cum rațiunea lui omenească se izbește din nou de bariera nevăzută a timpului. Crezuse că poate trăi în afara lui, iubind și muncind, că poate trăi astfel în numele apartenenței lui la specia umană și dăruindu-i-se. Dar iată că nu. Să aparții însemna să te supui timpului tuturor. Descoperea deodată un sens nou, diferit pentru ceea ce numise totdeauna rațiunea sa de a fi. Ea nu consta în meseria de planetograf, ci în însăși esența lui omenească. Era, pînă la capăt, om și aparținea timpului semenilor săi, chiar dacă ei arătau și gîndeau acum altfel decît pe vremea cînd alesese

el. Mai presus de propria sa raţiune se afla aceea a speciei, apoi a vieţii omeneşti pulsînd în atîtea locuri ale galaxiei şi a vieţii de orice fel, răspîndită pe tot cuprinsul Ligii interplanetare, ca şi în afara ei. Îl rechemaseră pe Pămînt ca pe primul martor ocular al unui nou tip de viaţă descoperit acolo, departe, în prima linie de înaintare a speciei umane. El avea să fie dovada puterii de cunoaştere a oamenilor şi mesagerul unui prim contact, chiar dacă mediat, cu alte fiinţe gînditoare. Era o mîngîiere şi era, poate, un fel de a-ţi fi făcut datoria faţă de tine, faţă de toţi cei care aşteptau de la tine ceva. Dacă nu în alt fel, se chema că totuşi raţiunea lui de a fi învinsese. O pierduse pe Ira şi îşi pierduse, poate, meseria. Pierdea tinereţea navigatorilor. Dar prin ceva tot învinsese : descoperise viaţă şi noi posibilităţi de regenerare a ei.

Sen oftă, oarecum mai împăcat, şi se întinse în cavitatea ovală a hypnotronului, trăgînd maneta în poziţia „conservare". Se lăsa pe deplin în grija programatoarelor şi, o clipă, înainte de a adormi, îl fulgeră ideea că toate acele aparate ar fi putut greşi undeva şi atunci el, planetograful Sen, n-avea să mai revadă niciodată Pămîntul.

*

* *

Cînd se trezi, naveta zbura cu a treia viteză cosmică îndreptîndu-se, pe o orbită hiperbolică, spre Pămînt. Auzi, înainte de a deconecta hypnotronul, semnalele pe care planeta natală, ca şi colonia de pe Marte, le trimiteau în spaţiu în întîmpinarea na-

vigatorilor. Se grăbi să se ducă la pupitrul de comandă și să-și comunice coordonatele și ținta călătoriei. Pămîntul îi răspunse aproape imediat. Sen conectă selectorul principal de imagine și înmărmuri. Acolo, atît de aproape de el, zimbeau ochii albaștri ai Irei, iar buzele ei cărnoase rostiră :

— Bun venit acasă ! Veți ateriza în bazinul Atlanticului, emisfera nordică, 30° longitudine vestică, 40° latitudine nordică. Veți fi ghidat spre Centrul spațial mediteranean. Pe curînd ! „Imposibil !" șopti Sen. „Imposibil ca totul să reînceapă astfel, iar Ira cea rămasă în spațiu să-și fi păstrat neatinsă, aici, pe Pămînt, o copie atît de perfectă". Ar fi vrut s-o întrebe pe fata din imagine : „cine ești ? Cum te cheamă ?" Dar contactul se întrerupse. Sen privi dezorientat în jur, prin cabina strîmtă și familiară. Se ridică, deodată agil și se îndreaptă spre hubloul rotund. Văzu globul albastru al Pămîntului mai întîi ca o stea de mărimea unu, crescînd mereu, învăluit în nuanțele lui mișcătoare. Flacăra care izbucni în urma navetei la intrarea în atmosferă, repede întreruptă de jeturile rachetelor de frînare, îi anunță aterizarea. Avu vreme să vadă cortina fastuoasă a aurorei boreale, cu tonurile ei de roșu, portocaliu și violet, apoi, apropiindu-se vertiginos, apele oceanului. Ajunsese. Era acasă.

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1426
Biblioteca Personală

CUPRINS

Surpriza 5
Releul 15
Primele semne 24
Ymero în acțiune 35
A treia expediție 45
Baza planetară 56
Survolarea 67
Arii de interes 78
Rezultate noi 89
Întoarcerea 97

ANDRIEȘ C. LUCIAN
Nr 1426
Biblioteca Personală

Redactor : ANI NAVRAS
Tehnoredactor : STELA RADU

Bun de tipar 25.03.991
Format 32/70 x 100. Coli tipo 3,250

Tipărit executat sub comanda 5036/991, la
Întreprinderea Poligrafică Bacău
Str. Mioriței nr. 27

„ÎNTÎLNIRE DE GRADUL X — anunță Ymero în receptoarele tuturor cabinelor stației reieu după ce Ira își încheie transmisia.

Era cazul de urgență ce reclama acordul unanim al membrilor stației atunci cînd era evidentă necesitatea comunicării cu o altă civilizație, fie ea din interiorul Ligii galactice, fie din afara ei."

ECATERINA TARALUNGA

ISBN 973-95052-1-x

Lei 38